

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtlet. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1913.

Leto XXVI.

Pripravljeni bodimo!

Zakaj se letos liberalci tako oživljajo, ni težko uganiti. Naš kranjski deželni zbor se nagiblje h koncu. Meseca marca 1908 so bile volitve še po starem volivnem redu; iz splošne skupine pa so se volilji poslanci poleti potem, ko je bil deželni zbor sklenil nov volilni zakon, ki je dal ljudstvu večino. Torej poteka že šesto leto, in čakajo nas, preden mine leto dni, nove volitve. Pri njih bodo liberalci poskusili, kar se bo sploh dalo. Reči pa smemo tudi, da bo to njihov zadnji poizkus. Prepričani smo, da bo ljudstvo ostalo zvesto svoji ljudski stranki in zmaga pri volitvah bo pomenila mir za daljši čas.

Seveda v političnem življenju pravzaprav nikoli ne more biti popolnega miru, in bi bilo tudi slabo, ko bi bil. Nasprotja med strankami ostanejo in zato ostane tudi potreba boja. Toda s skupnim sodelovanjem, z vnemo za stranko in s sijajno zmago lahko dosežemo, da nasprotnikom upade pogum, da spoznajo, kako jim je nemogoče med našim ljudstvom dobiti vajeti v roke in s tem pač pomirimo razmere, kolikor je sploh mogoče.

Politična zavednost je zadnji čas silno vzrastla. Od nje je pa vse odvisno. Tam, kjer ljudje šele ob volitvah tuhtajo, na katero stran bi šli, imajo nasprotniki veliko lažje delo in njihove zvijače veliko večjo moč. To posebno dobro vidimo iz zadnjih volitev v goriški deželni zbor. Liberalci so skrili svoje rožičke, postavili so takoimenovane neodvisne kandidate in so dobili večino tem lažje, ker ni bilo med ljudsko stranko edinosti. Ta šola, ki so jo na Goriškem izdelali pri zadnjih volitvah prošli mesec, ne bo brez sadu. Saj je bilo tudi pri nas včasih precej takih,

ki so trdili o sebi, da niso na nobeno plat, da ne drže z nobeno stranko, ki so se zaklinjali in rotili, da niso liberalci in da nečejo z liberalstvom nič opraviti imeti, toda ta sorta je zdaj izumrla. Le redko se še dobi kak tak čudak. Po shodih, društvih, po časopisju in predstavah, posebno pa po krepkem ljudskem delu naših poslancev v deželnem zboru je prišla zavednost med ljudi. Nezaupljivi slabiči so jo udarili z liberalci, mnogo nekdanjih zaspancev je pa prebudilo življenje in ti stoje sedaj trdno in zvesto z našo stranko pri vsaki priliki. Ne rečemo, da ni še nekaj zapeljanih na liberalni strani, toda po pravici povedano jih je vsak dan menj. Zdaj ima vsak dovolj priložnosti, da spozna, kje je zanj pravo mesto, in kdor še danes tega ne ve, mora biti zelo trde pameti.

Seveda: Človek ima prosto voljo in se loti lahko slabe reči in more iti po napačni poti tudi, če spozna, da je narobe. V politiki je to tem lažje, ker ga vabi na krivo pot večja družba ljudi, ki s časopisi in govori vse, kar ima slabega na sebi, zakriva, sebe pa slavi in hvali in z vsemi mogočimi sredstvi, naj bodo poštena ali ne, blati, obrekuje in opravlja pravo, pošteno stranko. Resnica je pa samo ena; proti eni resnici se pa lahko neštokrat zlažeš, in sicer vedno drugače. Nekaj je morda še ostalo od starega, napačnega spoštovanja do tiskanega popirja pri nas. Svoj čas, ko je bilo mnogo manj časopisja, nego ga je danes, smo velikokrat slišali: To mora biti že res, saj je tiskano.

Ni je bolj nevarne zmotne kot je ta. Časopisje je prosto in le kadar se posebno grobo zaleti v državo ali kaj takega očitno in jasno piše, kar je v državnih postavah pod kaznijo zabranjeno, ga gosposka zapleni, da ne sme v svet. To se pa zgodi le redkoma. Tiska-

na beseda je prosta kakor govornjena. Ljudem je prepuščeno, naj izbirajo, kar jim je všeč, naj si volijo, kar sami hočejo. Ne da se pa tajiti, da ima tiskana beseda še vedno veliko moči že sama na sebi. Zato je tudi nevarnost slabega berila zelo velika, zlasti za neizkušeno mladino.

Kaj slabega mladina rajši posluša in rajši verjame, nego kaj dobrega. Slabo berilo pokvari hitro in temeljito najboljša srca. Zato je pa ravno treba, da se mladina že vadi v odporu proti slabemu časopisju in slabim knjigam in si tako utrdi voljo in okrepi značaj.

Hvala Bogu, imamo že veliko poštene, za vse dobro vnete mladine. Veliko lepega nam bo pokazal četrti katoliški shod. Nobena reč pa ne bo razveselila tako poštene slovenske duše, kakor pogled na ogromno število naše mladine, ki bo na tem shodu pokazala svoje prepričanje. Zavednost se mora pokazati že v mladih letih in z zavednostjo zvestoba. Prepričani smo, da lepo življenje med našo mladino, med kmečko, delavsko in — hvala Bogu — med dijaško, ne bo brez sadov za bodočnost. Vojske med zmotno in resnico ne bo konca. Naša mladina nam dokazuje, da bo imela resnica v prihodnosti krepkih, neustrašenih, stanovitnih branilcev. Naš katoliški shod jo bo utrdil na pravi poti in bodoče zmage bodo vsled tega vedno bolj sijajne.

Katoliški shod.

Slavnostni sprevod ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu. Ena najlepših točk ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu bo slavnostni sprevod po ljubljanskih ulicah na Kongresni trg, kjer se bo pred nunsko cerkvijo vršila slovesna posvetitev hrvaškega in slovenskega naroda

Brezmadežni in proslava 65-letnice vladanja cesarja Franciška Jožefa I. Ves sprevod bo razdeljen v **sedem skupin s iridesetimi podskupinami**. Skupine so razdeljene tako-le: Prva skupina (zbirališče ob jubilejnem mostu): 1. konjeniki; 2. fanfaristi; 3. konjeniki. — Druga skupina (zbirališče na dvorišču Katoliške tiskarne): 4. Zgodovinske zastave s častno stražo; 5. poslanci in zastopniki občin; 6. Slovenci iz Nemčije s svojimi zastavami. — Tretja skupina (zbirališče na vrtovih Alojzevišča na Poljanski cesti): 7. Salezijanska godba iz Trsta; 8. Poljaki; 9. Čehi s svojimi zastavami; 10. Hrvatje s svojimi zastopstvi in zastavami; 11. salezijanska godba iz Ljubljane; 12. dečki in dekllice v narodni noši. — Četrta skupina (Zbirališče pred »Ljudskim Domom«): 13. Novomeška godba; 14. koroški Slovenci v svojih narodnih nošah in s svojimi zastavami; 15. akademiki in starestinstvo. — Peta skupina (zbirališče na dvorišču stare domobranske vojašnice ob Khunovi cesti poleg Poljanske ceste): 16. Češki orli; 17. domžalska godba; 18. slovenski Orli; 19. vmes še kaka dobra orlovska godba. — Šesta skupina (zbirališče dvorišče nove domobranske vojašnice): 20. Jeseniška godba; 21. narodne noše iz tržaške okolice, kranjske in drugih slovenskih krajev; 22. vmes idrijska godba; 23. Bogomila; 24. Pevci iz Ljubljane in bližnje okolice in uradniki zavodov; 25. učiteljstvo. — Sedma skupina (zbirališče dvorišče Marijanišča na Poljanski cesti): 26. Višnjegorska godba; 27. rokodelska društva z rokodelskimi zastavami; 28. viška godba; 29. zastave Slovenske krščansko-socialne zveze in Marijinih družb; 30. moški člani izobraževalnih društev, Jugoslovanske Strokovne Zveze, Prometne zveze in moški člani Marijinih družb. — V vsaki vrsti stopa po 6 oseb. Zbirajo se udeležniki na omenjenih prostorih od 7. do 8. ure zjutraj. Prosi se za najstrožjo točnost! Točno ob 8. uri zjutraj mora biti vse urejeno in se prične pomikati sprevod skozi Kopitarjeve ulice, čez jubilejni most, po Resljevi cesti, po cesti mimo južnega kolodvora, po Dunajski cesti (najlepše se bo sprevod videl po Resljevi cesti, na cesti južnega kolodvora in ob Dunajski cesti). Sprevod se nadalje pomika po Šelenburgovi ulici na Kongresni trg. Po sv. maši, posvetitvi Brezmadežni, udanostnih izjavah cesarju in sv. očetu se pomika sprevod po Vegovi ulici, Zojsovi cesti, sv. Jakoba trgu, Starem trgu, Mestnem trgu, Pred školijo, po Vodnikovem trgu, po Poljanski cesti na dvorišče domobranske vojašnice, kjer se vrši slavnostno zborovanje. Na zborovanju pozdravljajo zastopniki vseh slovanskih narodov in govorita v imenu Slovencev voditelj koroških Slovencev dr. Janko Brejc in v imenu Hrvatov dr. Janko Šimrak iz Zagreba. Kaj tako veličastnega kot bo letošnji katoliški shod, še nismo videli!

VZPORED KATOLIŠKEGA SHODA:

Sobota, dne 23. avgusta.

Sestanek slovenskega kat.-narod. dijaštva.

Ob tri četrt na 8. uro dopoldne: Sv. maša v stolnici.

Ob pol 9. uri dop.: **Zborovanje v veliki dvorani hotela »Union«**: 1. Dijak-katolik; ref. bog. Fr. Rupnik (Ljubljana). 2. Delo za ljudsko izobrazbo; ref. jur. Dominik Zvokelj (»Zarja«).

Ob 3. uri popoldne: 3. Katolicizem in literatura; ref. phil. Franc Koblar (»Danica«). 4. Nujnost reorganizacije narodno-obrambne dela in naše naloge; ref. I. Zavadlal (»Dan«).

Ob 8. uri zvečer: **Komers mladine v veliki dvorani hotela »Union«**.

Nedelja, dne 24. avgusta.

Ob 7. uri dopoldne: **Zbiranje udeležencev** v domobranski vojašnici na Kuhnovi cesti, Poljanski cesti v bližnjih ulicah.

Ob 8. uri dopoldne: **Odhod k sv. maši, posvetitvi Brezmadežni in proslavi 65 letnice vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franciška Jožela**.

Ob 9. uri dopoldne: **Sv. maša** na Kongresnem trgu pred Uršulinsko cerkvijo. Sv. mašo daruje nadškof koadjutor zagrebški dr. Ante Bauer. — **Posvetitev Brezmadežni**. Prečita knezoškof ljubljanski dr. A. Jeglič. — **Vdanostni izjavi svetemu Očetu in cesarju**. Predlaga predsednik pripravljalnega odbora kanonik dr. Josip Gruden. — **Sprevod** na slavnostni prostor na dvorišču domobranske vojašnice.

Ob 11. uri dopoldne: **Veliko manifestacijsko ljudsko zborovanje**. Slavnostna govora: Dr. Matko Laginja v imenu Hrvatov in dr. Janko Brejc v imenu Slovencev.

Ob 3. uri popoldne: **Popoldanska služba božja** v ljubljanskih cerkvah.

Ob 4. uri popoldne: **Javna telovadba** na dvorišču domobranske vojašnice.

Ob 7. uri zvečer: **Shod rokodelskih društev** v Rokodelskem domu, Komenškega ulica št. 12.

Ob 8. uri zvečer: **Družabni večer** v vseh prostorih hotela »Union« s sodelovanjem godb in pevskih zborov.

Ponedeljek, dne 25. avgusta.

Ob 7. uri dopoldne: **V stolnici cerkveni govor** nadškofa in metropolita ilirskega dr. Fr. Sedeja: »Versko življenje«. — **Pontifikalna sv. maša**.

Od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne: **Zborovanja odsekov**: a) Slovenski: Odsek za versko življenje. Velika dvorana Ljudskega doma, I. nadstropje. Odsek za krščansko izobrazbo in občni zbor Slov. krščansko-socialne zveze. Velika dvorana hotela »Union«. — b) Hrvatski: Odsek za religiozne organizacije. Katoliška tiskarna, II. nadstropje. Socialno-gospodarski odsek. Katoliška tiskarna, III. nadstropje.

Ob 9. uri dopoldne: **Zborovanje slov. in hrv. učiteljskih abiturientov**. Dvorana glasbenega društva »Ljubljana«, Franciška ulica št. 2.

Ob 2. uri popoldne: **Občni zbor S. D. Z.** Telovadnica Ljudskega doma.

Ob 3. uri popoldne: **Zborovanje moških kongregacij**. Alojzišče, I. nadstropje.

Ob 5. uri popoldne: **Prvo slavnostno zborovanje**. Velika dvorana hotela Union. Katoliško izobraževalno delo; dr. J. Hoh-

njec (Maribor). O važnosti katoliškega shoda za hrvatski katoliški pokret; dr. Stj. Markulin (Zagreb). Katoliška načela in javno življenje; dr. M. Lavrenčič (Podgrad).

Ob 8. uri zvečer: **Koncert** v veliki dvorani hotela »Union«.

Torek, dne 26. avgusta.

Ob 7. uri dopoldne: **V stolnici cerkveni govor** tržaškega škofa dr. And. Karlina: »Karitativno delo«. Pontifikalna sv. maša.

Ob pol 9. uri **Zborovanje organizacijskih odsekov S. D. Z.** Telovadnica Ljudskega doma.

Ob pol 11. uri dopoldne: **Zborovanje literarne sekcije S. D. Z.** Telovadnica Ljudskega doma.

Od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. do 4. ure popoldne: **Zborovanja odsekov**: a) Slovenski: Karitativni odsek. Rokodelski dom, Komenškega ulica št. 12. Socialno-ustavni odsek. Velika dvorana Ljudskega doma. — b) Hrvatski: Odsek za krščansko prosveto. Katoliška tiskarna, II. nadstropje. Socialno-gospodarski odsek. Katoliška tiskarna, III. nadstropje (knjižnica). Kongres slovanskih katoliških pedagogov. Velika dvorana hotela »Union«.

Ob 9. uri dopoldne: **Občni zbor »Slomškove Zveze«**: a) Odborovo poročilo; b) volitev novega odbora; c) samostalni predlogi in nasveti; d) slučajnosti.

Ob 10. uri dopoldne do 1. ure popoldne: **Otvoritev kongresa**: a) Pozdravni govori. b) Katoliška etika kot voditeljica človeštva; predava prof. Josip Demšar. c) Učitelj in katehet; predava mestni učitelj Miroslav Galević (Zagreb). d) Kako more šola sodelovati, da se varujejo in utrdijo temelji socialnega reda; predava učiteljica Marica pl. Kleinmayer.

Ob 3. uri popoldne do pol 5. ure popoldne: e) Vychova naboženska á snahy po pouplatučni něvefecke v narodě českém; predava strokovni učitelj Oldřich iz Příbora. f) Katoliški učitelj — pravi vzgojitelj narodov; predava nadučitelj Janko Grad (Košana).

Ob 3. uri popoldne: **Občni zbor Leoncove družbe**. Velika dvorana Mestnega doma.

Ob 5. uri popoldne: **Drugo slavnostno zborovanje**. Velika dvorana hotela Union. 1. Katoliška in narodna šola; poslanec Fr. Grafenauer (Koroško). 2. Katoliški tisk; dr. Josip Srebrnič (Gorica). 3. Kulturno edinstvo Slovencev in Hrvatov; profesor Ferdo Rožič. 4. Avtonomni zastopi in katoliška misel; dr. Evgen Lampe.

Ob pol 8. uri zvečer: **Skiopitično predavanje p. Puntigama o Bosni**. Velika dvorana Ljudskega doma.

Ob 8. uri zvečer: **Prijateljski sestanek udeležencev pedagoškega kongresa** na vrtu hotela »Union«.

Sreda, dne 27. avgusta.

Ob 7. uri dopoldne: **V stolnici slovesni rekviem** za umrle člane prejšnjih katoliških shodov.

Ob 9. uri dopoldne: **Tretje slavnostno zborovanje**. Velika dvorana hotela Union. 1. Vera in umetnost; dr. J. Mantuani (Ljubljana). 2. Naša omladina; Ivan vitez.

Mahulja (Krk). 3. Ljubezen do domače zemlje; dr. J. Adlešič (Ljubljana). Sklepni govor; knezoškof dr. A. Jeglič (Ljubljana).

Ob 2. uri popoldne: Izlet v Postojno, povratek zvečer.

Četrtek, dne 28. avgusta.

Izleti na Gorenjsko.

× × ×

Vsi udeležniki katoliškega shoda, ki so javili svojo udeležbo, dobé po pošti na župne urade vstopnice in vse potrebno. Vsak udeleženec dobi tudi poseben časopis »Ljubljana ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu«, v katerem bo dobil vse podrobnosti. Ta časopis naj vsak udeleženec natančno prečita in naj se natančno ravna po navodilih, ki jih najde v tem časopisu.

Cerkveni knezi na katoliškem shodu. Doslej so prijavili svojo udeležbo na hrvaško-slovenskem katoliškem shodu sledeči cerkveni knezi: dr. Ante Bauer, nadškof zagrebški; dr. Krapac, biskup djakovski; D. Marčelič, biskup dubrovniški; fra Alojzij Mišič, biskup mostarski; dr. Fran Sedej, nadškof gorški; dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski; dr. Andrej Karlin, škof tržaški.

Katoliški shod v Ljubljani. Število udeležnikov presega številko 15.000. Pripravljani odbor bo prihodni teden pričel z razpošiljanjem vstopnic. Vsi, ki so prijavili svojo udeležbo, dobé vstopnice pravočasno po pošti. Poleg oglašencev, katerih število bo še narastlo, bo 24. avgusta prihitelo v Ljubljano tudi mnogo drugega ljudstva, ki si bo hotelo ogledati prekrasni slavnostni sprevod. V sprevodu bo sviralo 10 godb. Narodnih noš bo nad 1500!

Vse, ki so dali v Ljubljani na razpolago stanovanja za katoliški shod, opozarjamo, naj se ne ozirajo na nobeno drugo objavo ali naznanilo, kakor na ono, ki jo bodo dobili po pošti naravnost od pripravljalnega odbora za katoliški shod. Nekdo namreč hodi po Ljubljani in nekaterim celo plačuje stanovanja z očitnim namenom, da bi napravil kak nered.

Vse, ki hočejo blagohotno za katoliški shod podariti mlaje, male smrečice, vence, prosimo, da vse to blagohotno pripeljejo v sredo 20. avgusta dopoldne na dvorišče domobranske vojašnice na Poljanski cesti. Prosimo, naj pisarni katoliškega shoda (Ljudski Dom) takoj po dopisnici javijo, koliko bodo darovali.

konca meseca julija tega leta. Koliko ljudi je padlo v teh vojskah, koliko krvi se je prelilo na vseh straneh. Ogromne so žrtve, ki so jih doprinesli balkanski narodi. Polje, trgovina, obrt, vse je počivalo, ko je imel besedo samo vojak in njegova puška. Vse je izmučeno in izdelano. Bojni vozovi, na katerih se je prevažalo streljivo in hrana, so napol gnjili in razpadajo, obleka vojakov kar razpada in leti v koščke, vojaki pa zdelani, da komaj pokonci lazijo. To ni šala, prebiti skoraj celo leto pod milim nebom in biti izpostavljen dežju in mrazu, boleznim, prečuvati po več noči brez spanja in se poditi in preganjati po cele tedne po gorah, po grabnih, po močvirju in zraven biti pripravljen, da te vsak hip predere bajonet ali pa puška.

Zato je čisto naravno, da je zavlado ob proglasitvi miru po vseh balkanskih državah veliko veselje. Topovi so gremeli, zvonovi so zvonili, hiše so se odele v zastave in po mestnih ulicah so se gnetle velike množice ljudstva, ki so dajale duška svojemu veselju v glasnih klicih.

Po sklenjenem miru bo izgledal balkanski zemljevid sledeče:

Turčiji ostane od njene prejšnje posesti na Balkanu, obsegajoče 170.000 km² z več kakor 6 milijoni prebivalci, samo še ozemlje, ki meri približno 20.000 km² in šteje 1.400.000 prebivalcev.

Bulgarija odstopi Rumuniji ozemlje Turtukan—Dobrič—Balčik, ki meri okrog 7000 km² in šteje 260.000 prebivalcev. Dobi pa ostali del odrinskega vilajeta s 23.500 km² in 650.000 prebivalci, del solunskega vilajeta v izmeri 12.000 km² s približno 260.000 prebivalci in del kosovskega vilajeta v izmeri 5000 km² in s 150 tisoč prebivalci. V celem je torej Bulgarija dobila 40.000 km² z 1.060.000 prebivalci. Ako odštejemo ozemlje, ki je je morala odstopiti Rumuniji, se je Bulgarija povečala za 33.000 km² in bo štel 800.000 prebivalcev več kakor pred vojno s Turčijo.

Srbija dobi večji del kosovskega vilajeta v izmeri 18.000 km² s 620.000 prebivalci, del bitolskega vilajeta v izmeri 900 km² s 320.000 prebivalci in del solunskega vilajeta v izmeri okrog 5000 km² s 170.000 prebivalci. V celem dobi Srbija 32.000 km² z 1.110.000 prebivalci.

Črna gora dobi del novopazarskega sandžaka, ozemlje okrog Gusinja in Plave, Peč, Djakovico in del skadrskega vilajeta, kakor ga je določila poslaniška konferenca v Londonu, torej v celem okrog 7000 km² z 230.000 prebivalci.

Grška dobi: otok Kreto, Epir, del južne Makedonije, Solun z ozadjem, Seres, Dramo in Kavalo s 45.000 km² in 1.520.000 prebivalci. Poleg tega dobi še Grška večino Egejskih otokov.

Nova kneževina **Albanija** bo obsegala večji del skadrskega vilajeta, severni del janinskega vilajeta in dele bitolskega in kosovskega vilajeta, torej ozemlje, ki bo štel okrog 32.000 km² z 880.000 prebivalci.

Povečane balkanske države bodo po sklenjenem miru merile: 1. Rumunija 138.000 km² (doslej 131.000 km²); 2. Bulgarija 129.000 km² (doslej 96.000 km²); 3. Grška 110.000 km² (doslej 65.000 km²);

4. Srbija 80.000 km² (doslej 48.000 km²); 5. Črna gora 16.000 km² (doslej 900 km²).

Kar se tiče prebivalstva bo štel:

1. Rumunija 6.260.000 prebivalcev (preje 6.000.000);
2. Bulgarija 4.600.000 prebivalcev (preje 3.800.000);
3. Grška 4.100.000 prebivalcev (preje 2.500.000);
4. Srbija 3.600.000 prebivalcev (preje 2.500.000) in
5. Črna gora 480.000 prebivalcev (preje 250.000).

To so seveda samo približne številke, kajti natančnih podatkov nimamo še pri rokah. Natančnih številok balkanske države same nimajo, ker se Turki, katerim je ta zemlja pripadala, za številke, posebno pa za štetje kristjanov niso veliko brigali. Glavna reč je bila davek.

TURKI IN BULGARI.

Vse balkanske države so z velikim veseljem sprejele novico o sklenjenem miru, vse so zadovoljne z izidom vojske, samo na Bulgarijo je padla velika žalost. Bulgari pravijo, da jih je vojska razočarala in da je pridobljena zemlja premajhno plačilo za njihove velikanske žrtve in napore. Bulgari so zares veliko žrtvovali in dobili v primeri z drugimi malo. Ali žalibog, da so si te nesreče precej sami krivi. Namesto da bi se mirno pobotali s Srbi in Grki, so začeli novo vojsko, ki se je zanje zelo nesrečno končala in jim odtrgala najlepše kraje.

Bulgari so sicer dobili Trakijo in Odrin, ali najbrže samo na papirju. Turki so se namreč med tem časom, ko so se Bulgari borili s Srbi in Grki, lepo vgnjezdili po celi Trakiji in v Odrinu in jim niti na misel ne pride, da bi te kraje zapustili. Pač pa so zbrali v Trakiji veliko armado, blizu 300.000 mož, in brusijo sablje za — bulgarsko armado. Bulgari so tako zdelani, da je čisto izključeno, da bi začeli zopet novo vojsko in Turke premagali. Še prej jim je šla trda, ko so jim Srbi, Grki in Črnogorci pomagali! Bulgarom ne preostaja drugega, kakor da svojo vojsko domov pošljejo in čakajo boljših časov, da zopet na Turke udarijo. Sicer se druge države precej trudijo, da bi Turka izlepa do tega pripravile, da bi Odrin zapustil. Ali Turek ne dá na papir in prošnje ničesar, on se boji samo bajoneta. Tega pa zopet evropske države nočejo, češ, saj se gre za bulgarsko kožo in ne za našo.

Turške grozovitosti v Trakiji. Vsi katoliški misijoni v odrinski okolici razdejani.

Tajnik »Apostolstva sv. Cirila in Metod« je prejel iz Odrina obširno izvirno poročilo o turških grozovitostih v Trakiji in o strašnem razdejanju vseh bulgarskih vasi in vseh katoliških misijonov v odrinski okolici. Iz tega poročila povzamemo najvažnejše stvari.

Prodiranje turške armade proti Odrinu in proti stari Bulgariji je bilo povsod spremljano od strašnega razdejanja, zverinskega divjanja in klanja. Turški vojski je bilo zapovedano, da mora požgati vse bulgarske vasi in poklati vse bulgarske prebivalce. Turški vojaki so to povelje

MIR NA BALKANU.

Pretekli četrtek je bil sklenjen v Bukarešti mir med balkanskimi narodi in bila podpisana mirovna pogodba. Sovražniki so si segli v roko in bodo odpustili vsak svojo armado domov. Dolgo časa je trajala vojska, od lanskega oktobra pa do

natančno izpolnili. Od Galipolija in Čatal-dže pa do stare bulgarske meje ni ostala niti ena bulgarska vas, niti en Bulgar. Vsi Bulgari, ki niso mogli zbežati v staro Bulgarijo, so poklani. Najhuje se je godilo bulgarskim ženam in deklicam, proti katerim so surovi Turki prav po zverinsko divjali.

Pri turškem prodiranju se je očitno pokazala grško-turška zveza. V mnogih vaseh so se grški prebivalci pridružili turški sodrgi ter turškim vojakom pomagali klati, požigati in onečaščevati.

V Londonu določeno novo turško-bulgarsko mejo so Turki prekoračili dne 16. julija. Teга dne so Turki razdejali dve katoliški župniji, Ela-Gene in Lisgar; katoliške cerkve in šole so Turki zažgali in porušili. Katoliški misijonarji niso mogli ničesar rešiti; cerkvene posode in cerkvena oblačila so vsa zgorela.

Dne 22. julija so Turki zasedli Odrin. V Odrinu niso mogli tako divjati, ker so se bali evropskih konzulov. Bulgarski prebivalci v Odrinu in nekateri bulgarski begunci iz okolice so se zatekli pod varstvo konzulov in katoliških misijonarjev. V katoliških misijonskih zavodih in šolah v Kara-Agaču pri Odrinu je nad 2000 stradajočih Bulgarov; vsi prostori, vsa dvorišča in vrtovi katoliških misijonskih poslopij so natlačeno polni bulgarskih beguncev. Katoliški misijonarji si morajo noč in dan prizadevati, da svoje Bulgare rešijo pred klanjem podivjanih Turkov. V odrinski okolici je strašno razdejavanje. Katoliške vasi Kajadžik, Ak-Bunar, Mostratli in Sudžak so požgane in porušene. Katoliške cerkve so Turki na grozovite načine oskrunili in potem razdejali.

Katoliški menihi in redovnice v Mostratliju so srečno ušle Turkom. Samostana in cerkve v Mostratliju ni bilo mogoče rešiti, dasi je ta misijon pod posebnim varstvom francoskega konzula; Turki so vse požgali. Veliko huje se je godilo razkolnim redovnicam v Sudžaku; Turki so jih mučili, onečastili in potem samostan zažgali. Junaški katoliški župnik Ivan Bonev v Ak-Bunaru si je veliko prizadeval, da bi rešil svojo novo cerkev; a najbrže je postal žrtev svoje gorečnosti, ker že en teden ni o njem nobene sledi.

Tako so razdejane skoraj vse katoliške bulgarske vasi, s katerimi so bili Slovenci po »Apostolstvu sv. Cirila in Metoda« v tako prisrčni zvezi. Katoliški bulgarski misijonarji so se večinoma zatekli v Kara-Agač pri Odrinu in nas od tam prosijo, da ne zapustimo katoliških Bulgarov, ki niso bili še nikoli v tako strašni stiski. Od katoliških misijonov so ostale le še razvaline in pepel. Verniki so se po večini rešili v staro Bulgarijo, nekateri pa v Odrin. Misijonarji upajo, da bodo s pomočjo katoliških Slovanov na razvalinah, oškropljenih z nedolžno krvjo, v nekoliko letih zopet zbrali svoje ovčice in obnovili katoliške misijone.

Kakor se je godilo katoliškim vasem, tako se je godilo tudi pravoslavnim bulgarskim vasem in cerkvam. Bulgari v Trakiji so že mnogo prestali od Turkov, a tako strašnega divjanja, kakor je bilo ob koncu preteklega meseca, tudi najstarejši ljudje ne pomnijo. — Darovi za katoliške misijone v odrinski okolici naj se pošiljajo na naslov: »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« (semenišče).

AVSTRIJSKI VOJAKI REZERVISTI SE VRNEJO DOMOV.

Ker je vojska na Balkanu končana, bodo tudi naši rezervisti z meje domov odpoklicani in sicer koncem tega ali pa prihodnji teden.

ISTRSKI DEŽELNI ODBOR IN ZBOR RAZPUŠČEN.

Istrska deželna uprava bo v kratkem času razpuščena. Namesto deželnega zbora in odbora bo upravljala deželo posebna komisija, ki bo sestavljena iz dveh slovenskih, dveh laških uradnikov in vladnega komisarja. Ta komisija bo vladala toliko časa, da se bodo Hrvatje in Lahi med sabo sporazumeli.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA GORIŠKEM.

Volitve za deželni zbor na Goriškem so končane. Na furlanski strani so izpadle takole: Lahi imajo vsega 15 poslancev. Laška krščansko-socialna stranka ima 9 poslancev (3 v splošni kuriji, 3 v kmečki kuriji in 3 v veleposestvu). Laški liberalci imajo pa 6 poslancev (4 mestne in 2 iz trgovske zbornice). Slovenci imajo 14 poslancev, z nadškofom vred 15 poslancev. Izmed 14 poslancev jih pripada »neodvisni«, oziroma liberalni stranki 11, katoliški stranki pripadajo 3 (Fon, Grgič in Rojec).

GORIŠKI MAGISTRAT DEGRADIRAN.

Goriški magistrat je bil te dni degradiran. C. kr. vlada mu je vzela vse tiste posle, katere je vršil namesto c. kr. glavarstva za Gorico. Vlada mu jih je vzela zato, ker se je sama prepričala, da je del magistrata pristransko in razne, posebno slovenske stranke šikaniral. V Gorici je skoro polovica prebivalstva slovenskega, pa ne uživa na magistratu nobenih pravic. Magistratu so odvzete naslednje pravice in posli: vse obrtne zadeve, brambne zadeve, vojaško nastanjenje, zdravstvena policija, odgonstvo, prijavljanje ljudi, ljudsko štetje itd.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Eden izmed njih pa je namah vzbudil našo pozornost. Bil je jako star — najmanj osemdeset let — in silno velik. Dolga snežnoba brada mu je segala malone do pasu. Obraz mu je bil globoko zarezan, oči pa sive in hladne. Ostali so bili gologlavi, ta človek pa je nosil rdečo čepico, ki je bila skozinskoz prevezena z zlatom. Iz tega smo slepali, da je moral biti visokega dostojanstva. In res je bilo tako. Pozneje smo izvedeli, da je bil to veliki duhovnik Agon.

Pri našem prihodu so vsi vstali ter se nam priklonili z največjo priljudnostjo, istočasno položivši dvoje prstov na ustnice v znamenje pozdrava. Nato

Nove meje balkanskih držav.

so se približali služabniki ter prinesli sedeže, ki so jih postavili pred prestoli. Mi trije smo sedli, Alfonz in Umslopogass pa sta se vstopila zadaj za nami.

Komaj se je to zgodilo, se je začulo iz nekega hodnika na levi in drugega na desni glasno trobentanje. Zdajci se prikaže prav pred desnim prestolom možak z dolgo belo slonokoščeno palico v roki ter zakliče na glas nekaj, kar se je končevalo z besedo Nilepta, ki jo je izrekel trikrat. Pred levim prestolom pa se je prikazal enako opravljen možak, ki je zaklical iste besede, samo da so se končevale s trikratno besedo Soraja. Nato se je iz obeh stranskih vhodov začulo korakanje oboroženih mož in v dvorano je prikorakalo kakih dvajset izbranih in sijajno opravljenih straž, ki so se razpostavile okrog prestolov. Vnovič so zadonele trobente in medtem ko so vsi zbrani vstali, sta stopili v dvorano obedve kraljici zувendskega ljudstva, vsaka v spremstvu šestere deklet.

V svojem dolgem življenju sem bil videl lepe ženske in pogled na zali obraz me ne vznemiri. Reči pa moram, da mi manjka besedi, da bi mogel vsaj nekoliko popisati ljubkost in milino obeh kraljic. Obedve sta bili mladi — znabiti kakih petindvajset let — obedve sta bili prekrasne visoke postave. A s tem je bila njihova podobnost pri kraju.

Ena, Nilepta, je bila ženska prelestne lepote. O njenem obrazu morem reči le toliko, da je bil tak, kakor bi ga le malokateri moški mogel pozabiti. Lasje — prava zlata krona — so ji viseli v kratkih kodrih preko krasne glave ter napol zakrivali slonokoščeno čelo, izpod katerega so sijale sijajne sive nežne oči. Drugih njenih lastnosti se ne upam popisati, le toliko naj še omenim, da je imela dražestna usta, zakriviljena liki Kupidov lok, in da je bila preko celega obličja razlita nepopisljiva milina.

Draguljev ni imela, le na vratu, roki in kolenu je nosila običajne zlate obroče, ki so imeli obliko kače. Njeno oblačilo je bilo iz čistega silno finega belega platna, obilno prevezena z zlatom in z simboli od solnca, kakor so bili v navadi.

Tudi njena sestra dvojčica Soraja je bila krasna, pa njena lepota je bila drugačna. Lasje so bili kodrasti kot vri Nilepti, a bili so črni kot oglje in so se ji bujno vsipali po ramenih. Obraz ji je bil oljkaste barve, oči velike, temne in svitile, ustnice bolj debele in nekam okrutne, kakor se mi je zardelo. Dasi je bil njen obraz miren in celo hladen, je vseeno izražal počivajočo ali prikrito strast, tako da mi je nehote prišlo na misel vprašanje: Kakšen bi bil ta obraz, če bi se kaj dogodilo, kar bi pretrgalo to pokojnost? Spominjal me je globokega morja, ki niti v najbolj sinjih dneh ne izgubi znakov svoje moči, ki celo v svojem šumljajočem spanju razodeva viharni duh. Njena postava je bila kakor pri sestri malone popolna, le za malenkost malo bolj zaokrožena;

njeno oblačilo pa je bilo popolnoma isto.

Ko je ta ljubka dvojica med popolno tišino dvora plavala do svojih prestolov, sem moral sam pri sebi priznati, da sta bili v resnici taki kraljici kot sem si jih jaz predstavljal. Kraljevski sta bili v vsakem oziru — glede postave, miline in kraljevskega dostojanstva, pa glede barbarskega blišča in sijaja njunega spremstva in služabništva. Dozdevalo pa se mi je, da jima ni bilo treba straž ali zlata, da bi z njimi oznanjale svojo moč ter si naklanjale udanost svojih ljudi. En pogled iz teh žarečih oči ali en nasmeh teh sladkih ustnic, in dokler se bo pretakala kri po žilah mladine, ženskam, kakor sta bili oni dve, ne bo nikoli manjkalo podložnikov, ki bodo pripravljene iti zanje v smrt.

Pa navsezadnje sta le bili pred vsem ženski in potem šele kraljici, in kot taki nista bili brez radovednosti. Na potu k njunim sedežem sem videl obe, kako sta se hitro ozrle proti nam. Videl sem tudi, da so jima šle oči mimo mene, ker očitno nista našli nič zanimivega na osebi nezatnega in osivelega starca. Z očitim začudenjem pa sta se ozrli na silno postavo starega Umslopogasa, ki je vzdignil svojo sekuro v pozdrav. Zatem je sijajnost Tomičeve oprave vzbudila njuno pozornost in njun pogled je za trenutek obstal na njem kakor brneč metulj na cvetlici, nato pa je švignil proti Vojnoviču, ki ga je ravno obseval solčni žarek z nekega okna, tako da je bila njegova postava sredi nekam mračne dvorane videti še postavnejša. Povzdignil je oči, ki so se srečale z Nileptinimi: najkrasnejši možak in najkrasnejša ženska, kar mi jih je usoda naklonila videti, sta zrla drug v drugega. In zakaj se je zgodilo, ne morem povedati; videl pa sem, kako je rdečica zalila Nilepto kakor jutranja zarja pordeči jutranje nebo. Vsa je zardela, a le za nekaj trenutkov, nato pa se je rdeči prtok zopet umaknil, odkoder je prišel in jo pustil blede pa trepetajočo.

Ozrl sem se proti Vojnoviču. Tudi on je bil zardel do ušes.

»Mojo besedo!« sem dejal sam pri sebi, »ženske so prišle na oder in zdaj kar glejmo, kako se dejanje razvije!« Vzdihnil sem in zmajal z glavo, saj vendar vem, da je lepota od ženske kakor lepota strele — stvar, ki uničuje in povzročuje razdejaje. Med tem ko so mi take misli šinile skozi možgane, sta bili kraljici že na svojih prestolih: vse skupaj se je namreč izvršilo v kakih šestih sekundah. Iznova so zadonele nevidne trobente, nato pa je dvor posedel in kraljica Sorajis nam je namignila, da storimo isto.

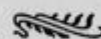
Zatem je stopil iz množice naš vodnik, ki nas je bil pripeljal do suhega, držeč za roko deklet, ki smo jo bili najprvo ugledali in ki smo jo pozneje rešili pred žrelom povodnega konja. Po globokem poklonu je starec nagovoril kraljici ter jima očitno pripovedo-

val, kako in kje nas je našel. Kaj zabavno je bilo opazovati začudenje in nekak strah, ki se jima je bral z obraza, ko sta poslušali njegovo zgodbo. Jasno je bilo, da nista mogli razumeti, kako smo mi prišli v jezero, kjer so nas našli v našem čolnu, ter sta očitno bili pripravljene, pripisovati našo navzočnost nadnaravnim vzrokom.

Pripovedoval je dalje — kakor sem mogel soditi po pogostem pokazovanju na deklet — do tja, ko smo ustrelili povodne konje in tukaj smo na mah spoznali, da pri teh povodnih konjih nekaj ni bilo v redu; njegovo pripoved so namreč prekinjali pogosti nevoljni kljci izmed male gručee belooblečenih svečnikov in dvorjanikov, kraljici pa sta zavzeti poslušali, zlasti ko je vodnik pokazal na naše puške, s katerimi smo ustrelili živali.

Da celo stvar takoj pojasnim, naj navedem, da zувendsko ljudstvo časti solnce in da jim je iz enega ali drugega vzroka povodni konj sveta žival. S tem ni rečeno, da bi jih ne pobijali, ker jih v gotovem času v letu na tisoče pobijejo; drže in rede jih v velikih jezerih v gorenji deželi ter uporabljajo njihovo kožo za ščite svojih vojakov. Pa to jim ne brani, da imajo te živali posvečene solncu. Nesreča je nanesla, da so bili prav oni povodni konji, ki smo jih ustrelili, družina krotkih živali, ki so jih imeli ob vhodu v pristan; ena dolžnost njihovih svečnikov je bila, da so jim vsak dan dajali potrebno hrano. Že takrat, ko smo streljali nanje, mi je prišlo na misel, da so živali nekam sumljivo prijazne in to pravo ravnanje z njimi jih je delalo krotke in domače. Tako se je zgodilo, da smo mi s tem, da smo se hoteli postaviti in pokazati, kaj premoremo, zagrešili najhujše bogoskrunstvo.

(Dalje prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Ko se je bila četa dovolj oddaljila, sva se vrnila k svojemu konju, ki je bil med tem ves sneg okoli sebe razkopal iščoč trave. Odvezal sem ga in prijel za uzdo. Pikart je bil med tem na cesti, ne da bi se količkaj brigal zame in za konja. Po tem, kar je slišal, je bil ves zatopljen v premišljevanje, kakor bi bil na vse drugo pozabil. Ko sem mu končno na cesti zaklical, naj me počaka in naj gre na konja, me je ubogal brez besede in tiho sva jezdila naprej.

Čez dobro uro sva prišla na tisto mesto, kjer sva mišlila, da se neha gozd, toda bil je le velik laz. Na sredi laza je stala precej velika hiša z mnogimi poslopji; bila je to ena že omenjenih poštnih postaj. Žalibog sva zagledala kozaške konje, ki so bili privezani k drevesom in zato sva morala poskušati, da bi nadaljevala najino pot po

gozdu. Toda kmalu se je izkazalo, da je to nemogoče. Skoraj bi človek ne verjel, da je v to divjo goščavo kdaj stopila človeška noga. Tesno drug poleg drugega stoječa drevesa, neprodirno grmovje in ogromna debela drevesa, ki so se vsled starosti prevrnila in ležala vsepovsod, vse to nam je onemogočevalo vsak prehod. Nobene izbire ni bilo, vrniti sva se morala na cesto, četudi sva se podala v nevarnost, da naju Rusi zagledajo.

Bil je že skoraj mrak in midva sva prejezdila komaj polovico najine poti. Utrujena sva končno zavila po stezi, ki je peljala na desno v gozd, da bi se tam nekoliko odpočila. Ko sva stopila s konja, sva se najprvo pokrepčala z najino kapljico. Bilo je zdaj že petič, da sva tako pokukala v steklenico, v kateri je bilo zdaj še jako malo morkrega.

Ker je bilo tu mnogo drv, sva sklenila, da greva še nekoliko naprej, da bi se od hiše kolikor mogoče oddaljila. Pri velikem kupu lesa, ki naju je kril pred opazovanjem, sva se ustavila. Pikart je odložil svoj telečnjak, jaz pa kotel. Nato sem od svoje srajce odtrgal zopet kos platna in ga dal Pikartu; ta ga je na drobno razcefral, ga potresel s suhim smodnikom, pritrčil ga na prašnico in sprožil. Zablisknilo se je, cunjica je začela goret, obenem se je pa zaslislal strahovit pok, vpričo katerega sva se stresla oba, kajti zdaj je bilo pričakovati, da naju zaslede.

Odkar je bil Pikart videl četo ujetnikov in slišal govoriti oficirja o stanju Napoleona in armade, je bil kakor ves izpremenjen. Zdelo se je celo, da tudi njegov razum trpi vsled tega. Ves zatopljen v premišljevanje je bil pozabil, da je puška nabita. Takoj po strelu je obstal nekaj časa kakor okamenel, nato pa je začel zmerjati sam sebe, češ da je neumen rekrut, tepec in star osel. Več psov je začelo vsled poka lajati in Pikart je mislil, da ne bi bilo prav nič čudnega, če bi zdaj prišli Rusi in naju začeli loviti kakor volkove. Jaz sem bil gotovo še v večjih skrbeh kakor on, pa da bi ga pomiril, sem dejal, da se pač nimava bati ničesar ob takem vremenu in tako pozno.

Tako sva si torej kar na slepo srečo zakurila ogenj; pri njegovem svitu sva zapazila slamo, ki je ležala za kupom lesa in katero so bili najbrže kmetje skrili tjakaj. To se je nama zdelo kakor v znamenje, da naju nebesa še niso pozabila in Pikart je dejal po svoji stari navadi: »Le pogum, tovariš, to naju bo rešilo, vsaj za danes, jutri pa, upam, naju bo ljubi Bog peljal k cesarju in potem bo vse dobro.« Kakor vsi vojaki, ki so se postarali pod Napoleonom in so ga imeli kakor Boga, češ njemu ni nič nemogoče, tako je mislil tudi Pikart; prepričan je bil, da mu pri cesarju ne bo ničesar manjkalo, da je pri njem gotova rešitev.

Najinemu konju sva takoj tako na debelo nastlala, da je ležal popolnoma na gorkem in se mogel dobro najesti.

nisva ga pa razsedlala zato, da bi bila vsak trenutek pripravljena za odhod. Iz preostale slame pa sva si napravila bajtico.

Pikart je nato pristavil k ognju kos mesa v kotličku in dejal: »Veste, seržant, neprenehoma mislim na to, kar je govoril ruski častnik.« — »Da, toda on je govoril o marsičem, o čem torej mislite?« — »No, pač, da je cesar s svojo gardo vred ujet. Pa saj vem, da to ne more biti res, kajti pri Bogu, to ne more biti res, pa vendar mi ta misel noče iz moje neumne butice in prej ne bom našel miru, dokler ne bom pri svojem polku.« — Toda zdaj ne maram več misliti o tem. Kaj pravite, bi se ne dalo to najbolje pregnati s kapljico žganega?«

Kaj sem hotel? Moral sem mu pritrčiti, in tako je steklenica zopet zagledala obličje zemlje; že precej je bila izpraznjena. Držal sem jo proti ognju in pokazal Pikartu njeno vsebino; on je pa samo pokimal z glavo in zagodrnjal: »Zares, čas je že, da zadeneva zopet na enega Tatarja, zakaj zdi se mi, da so ti divjaki dobro preskrbljeni z vodko.« Pozneje sva izvedela, da so v resnici Tatarji dobivali veliko žganja, ki so ga dovažali na saneh iz vzhodnih pokrajin.

Vreme je bilo za nekaj časa dokaj milo. Malobesedna sva sedela pri ognju, in žvečila najino brezslastno konjsko meso, končno pa je Pikart zopet prvi pretrgal molčanje: »Štirideset napoleonov¹ imam v pasu in sedem ruskih zlatov in razen tega še celo kopo frankov; ampak z veseljem bi dal vse za to, da bi čim prej prišel k svojemu regimentu. Sicer pa,« je nadaljeval in me potolkel po kolenu, »zlati niso v mojem pasu, kajti pasu sploh nimam, ampak so všiti v mojem telovniku, in če si mi pripeti kaj človeškega — kdo ve — so Vaši.«

»No prav, če gre za oporoko, moj ljubi, napravim pa tudi jaz svojo. Imam osemsto frankov, deloma v zlatu, deloma v papirju. Če je božja volja da umrem, predno doseževa armado, ste Vi moj dedič.«

Med govorjenjem sem bil kar mehanično posegel v platneno torbo, ki sem jo bil zvečer pred najinem svideanjem odvezel mrtvemu nemškemu častniku in sem začutil nekaj trdega v dlagosti treh prstov, kakor košček vrvi. Ko sem natančneje preiskal, sem spoznal, da je tobak. To je bilo za Pikarta. Stisnil sem mu ga v roke in njegovo začudenje pa tudi veselje je bilo tako veliko, da je tisti trenutek zagnal konjsko rebro v sneg in si odrezal košček tobaka ter ga vtaknil v usta, zakaj pipe ni našel niti v telečnjaku niti v žepu.

¹ Rusko žganje.

² Francoski zlat.

(Dalje sledi.)

Dom in svet.

Svetnik I. P. Vencajz umrl. V Ljubljani je umrl pretekli četrtek, dne 7. avgusta odlični naš somišljenik, gospod sodni svetnik in odvetnik Iv. P. Vencajz. Z njim je izgubila naša stranka odličnega somišljenika in neumornega delavca, ki se sicer zadnja leta naravnost v politična vprašanja ni spuščal, ker je vse svoje sile in moč posvetil vodstvu Vzajemne zavarovalnice. Rajni svetnik Vencajz je kljub hudi konkurenci drugih zavarovalnic Vzajemno zavarovalnico visoko dvignil. Danes tvori Vzajemna zavarovalnica mogočen člen v naši gospodarski organizaciji. Deluje sicer tiho, brez hrupa in šuma, a zato vztrajno in energično. Ves naš slovanski jug je sistematično organizirala. Med ljudstvom prireja predavanja, s katerimi je za izobrazbo veliko storila. Brez skrbi gleda Vzajemna zavarovalnica v bodočnost. To je predvsem rajnikova zasluga. Naš narod mu ohrani trajen spomin, ker mu je pokojnik ustvaril lasten zavod na zavarovalnem polju. V sredi dela je možu dela neizprosna bela žena prerezala nit življenja. Nevarno bolan je bil pokojnik že dolgo časa, a počivati ni hotel. Z vso energijo je kljub boleznim delal naprej, dasi se mu je poznalo, kako hudo da je že bolan. Hodil je kakor da mu ni nič v svojo pisarno in vodil zavod naprej še prejšnji teden, a te dni ga je vrgla bolezen na posteljo. Dobro pripravljen na smrt in previden s sv. zakramenti je izročil Bogu svojo plemenito dušo.

Za združnega instruktora na Kranjskem je imenovan okrajni komisar Henrik Šteška z uradnim sedežem pri deželni vladi v Ljubljani.

Iz življenja svetega očeta Pija X. Sveti oče je praznoval pretekli teden desetletnico, odkar je bil izvoljen za rimskega papeža. Ob tej priliki so prinesli listi mnogo lepih spominov iz njegovega življenja. Nekatere prinašamo tudi mi našim bralcem. Bolnica v Salzanu, kjer je deloval kot župnik Jožef Sarto — sedanji sv. oče — ni mogla nikamor naprej, ker je nedostajalo potrebnih sredstev. Župnik Jožef, ki je bil že preje prodal konja in voz in skupiček razdelil med stradojoče župljane, si je izposodil 25.000 lir in jih daroval bolnišnici, ki se je nato vsa prenovila. Ravno tedaj je prišel na vizitacijo treviški škof Zinelli in ko je zvedel o župnikovem delu za bolnišnico in da je zastavil celo svoj župniški prstan, mu je rekel: »Vi bi menda še kadišnico dali!« Pri svojem odhodu je pa škof rekel župniku: »Da ne napravite tu še kake nove neumnosti, vas imenujem za kanonika v treviški stolnici in za profesorja v semenišču.« — Ko je Sarto zvedel, da je imenovan za škofa v Mantovi, mu je bilo tako težko, da se je pred svojim škofom zjokal kakor otrok. — Nekega dne je škofova sestra, ki je vodila kuhinjske posle, vsa prestrašena stopila v Sartovo sobo in mu naznanila, da je nekdo celo kosilo iz kuhinje ukradel. »Morda je bila mačka?« pravi Sarto. »Mačka bi pač ne odnesla tudi loncev,« odvrne sestra. »Meni se zdi, da slabo pazite na svoje posle v kuhinji. Jaz sem bil namreč tista mačka, če hočete ve-

deti. Prišel je neki revež k meni, pa sem mu dal vse, kar je bilo ondi. Le pomirite se, Bog ne bo pustil, da bi lakote pomrli. Ko je bil Sarto imenovan za kardinala, je povabil k sebi nekaj prijateljev. Ko so mu čestitali, je smehljaje rekel: »9 let sem bil vikar v Tombolu, 9 let župnik v Salzanu, 9 let kanonik v Trevisu, 9 let škof v Mantovi — boste videli, da bom tudi 9 let patriarh v Benetkah — in nazadnje bi znal biti tudi še 9 let papež, ker sem iz takega testa, da me lahko denete k vsaki omakili.« — V Benetke je Sarto prišel čisto skromno, samo v spremstvu svojega tajnika in svojih dveh sester. Drugi dan se mu predstavi elegantno oblečen gospod in se mu ponudi v službo za kuharja. Naštevava mu različna izbrana jedila, ki jih zna posebno mojstrsko pripraviti. Sarto ga potrpežljivo posluša, ko pa mož konča, mu pravi: »Jaz sem riž in meso, potem pa meso in riž. Za to mi pa popolnoma zadostujeta moji sestri.« — Ko se je Sarto peljal v Rim h konklavu, se je na florenškem kolođvoru sešel z milanskim nadškofom, s katerim sta nato skupaj dalje potovala. Med vožnjo potegne Sarto svojo uro in nadškof pravi šaljivo: »O, kako krasna zlata ura! Ali še ni bila nikoli v zastavljalnici?« »Ne govorimo o tem,« odvrne Sarto; »tisti, ki mi jo je daroval, je bil tako navihan, da je dal na pokrov vrezati moj grb in tako je seveda ne morem zastaviti.« — Par dni po svoji izvolitvi za papeža je Pij X. brzojavno poklical k sebi beneškega župnika Cavallarija, ki je imel vsega kakih 100 lir mesečnih dohodkov, pa je še obilo podpiral reveže in nesrečnike. Ko je Cavallari dospel v Vatikan, se je sv. oče z njim dolgo pogovarjal o Benetkah; končno pa mu je sredi pogovora naenkrat rekel: »Veš kaj, v nedeljo te dam v škofa posvetiti! Dobri župnik se prestraši in na vse načine izgovarja, češ: »Saj niti primerne obleke nimam sabo, sv. oče!« »Je že prav, kar brez skrbi bodi, se bo vse dobilo!« In Pij X. je takoj poklical msgr. Bislettija in mu naročil, naj za župnika Cavallarija na njegov račun preskrbi vse potrebno.

Deželna gospodinjnska šola v Šmihelu pri Novem mestu. Z mesecem oktobrom se prične novo šolsko leto na gospodinjnski šoli v Šmihelu. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom gg. sester iz reda Naše ljube Gospe. Zavod je v posebnem poslopju poleg samostana. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravstva, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti pa se poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse 30 K na mesec. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti zadnje šolsko izpričevalo ter obvezno pismo staršev, da plačajo vse stroške, naj se pošljejo do 1. septembra t. l. vodstvu gospodinjnske šole v Šmihelu

pri Novem mestu. Za kmečke hčere iz Kranjskega se dajejo tudi štipendije po 15 K na mesec. — Vodstvo deželne gospodinjnske šole v Šmihelu, p. Kandidija pri Novem mestu.

Nesreča v Vratih. Najlepša turistovska točka na Kranjskem so Vrata. Zato pride vsako leto par tisoč turistov v Vrata. Domačini z Dovjega in Mojstrane znajo plezati po gorah, ker hodijo iz mladega kot pastirji za ovcami, pa tudi kot lovski gonjači za gamsi. Tuji turisti pa naj gredo po narejenih stezah, da se ne ponesrečijo. — Zadnjo nedeljo sta se prav lahkomišljeno ubila v Vratih dva tuja delavca, ko sta šla v Stenar planinke trgat, namreč: Janez Jerše iz Strahovice pri Kamniku, star 30 let, in Anton Bertonec iz Dobrave pri Kropi, star 20 let. Imela sta še enega spremljevalca, ki se je pa pod Stenarjem skesal, češ, da se neče ubiti. Ona dva delavca pa sta mu odgovorila: »Če se ubijeva, bo pa za smrt zarajtano.« Dasiravno okoli Stenarja lepa pota navzgor drže in je vse polno planink in encijana, plezata predrzno v navpično steno brez vrvi, brez derez in turistovske opreme. Žganje je za nič za hribolazce, pa sta ga vendar poprej pila. Stena je tembolj nevarna, ker ima drobeč kamen, pa plezala sta dalje, trgala planinke in encijan, prepevala, kamenje doli valila in vriskala. Domenjeni so bili, da se snidejo pri restavraciji. Okoli pol dveh popoldne v skalah vse utihne. — Zvečer ju ni dol in takoj je uganil tretji delavec, da se je zgodila nesreča. V ponedeljek so jih iskali: en orožnik in dva vodnika. Zvečer so ju našli grozno razbita pod Stenarjevo steno. Do ravneja so ju spustili po vrveh, v torek pripeljali v Dovje, v sredo popoldne pa sta bila ponesrečenca pokopana.

Jabolk letos na Kranjskem ne bomo mnogo pridelali, ker so škodili pozni pomladni mrazovi in pa dolgotrajno deževno vreme ob času cvetja. Samo pozno cvetoče vrste v višjih legah so manj trpele. Kar je pa jabolk le ostalo, bodo pa lahko lepo dozorela in bodo nedvomno precej draga. Le-to bi bilo priporočati našim sadjerejcem, da sadja ne otrešajo, marveč zlasti letos, ko ga je malo, skrbno obero, da se bo dlje ohranilo; dobili bodo zanj lahko lepe denarce.

Veteranci dobé sablje. Vlada je dolgotnim prošnjam veteranskih društev za nošnje orožja ugodila v toliko, da bodo smeli odslej društveni predsedniki, poveljniki in njih namestniki pri javnih nastopih nositi sablje na podlagi orožnega lista.

Novo postajališče Gozd — Martuljek. Dne 3. avgusta t. l. se je otvorilo med postajama Kranjska Gora in Dovje na progi Trbiž—Ljubljana v km 19'6 ležeče postajališče Gozd—Martuljek za osebni in prtljažni promet. Vozne listke izdaja čuvaj postajališča.

Krsto si je naročil pa umrl. V Mostah pri Zirovnici je umrl zadnjo soboto Janez Matič, posestnik in gostilničar, star 68 let. Udeležil se je tudi bitke pri Visu leta 1866. Prejšnji dan je izročil posestvo sinu, naročil krsto in spominsko ploščo za sebe ter mislil drugi dan še dobiti prostor za grob na pokopališču, a prehitela ga je smrt.

Postalo mu je naenkrat slabo in ko so ga prinesli v hišo, je umrl. Kdo mu je neki to povedal, da bo v kratkem smrti v oči gledal.

Stanje živine na Kranjskem po štetju dne 31. decembra 1880, 1890, 1900 in 1910.

	Leta: 1880.	1890.	1900.	1910.
Konji	21.975	23.771	24.821	27.153
Drugi kopitarji	156	195	220	208
Goveda	225.144	227.613	253.839	226.977
Koze	15.636	8.418	6.384	4.719
Ovce	67.431	53.462	38.629	24.195
Prešiči	73.139	94.985	107.836	177.300

Iz tega štetja se dá posneti sledeče: Število konj in prešičev raste, število koz in ovac silno pada, število goveje živine pa ne gre ne naprej, ne nazaj, rajše nazaj. Padanja števila goveje živine so predvsem krive slabe letine za krmo, pa tudi malomarnost prejšnjega deželne odbora, ki se ni za govedorejo in planine veliko brigal. Sedanja deželna uprava brezdvoma v tem oziru veliko stori, da bo število goveje živine zopet zrastle.

Novi zobotehnik. Gosp. F e r d. P a l o v e c, konces. zobotehnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 5, je na novo otvoril zobotehniški atelije. Več pove inserat.

Čudna noč na postaji v Mariboru. V noči od nedelje na ponedeljek je znorela v vlaku z Dunaja, ko je dospel v Maribor, neka 19letna gospodična; v drugem vlaku je zadela kap neko gospo; neka delavka je sedla v napačni vlak in skočila iz njega ter se ubila; neka ženska pa je tisto noč v vlaku pri postaji v Mariboru porodila.

Samoumor tata. V nedeljo zvečer se je obesil na krovu parnika »Laura« v Trstu 20 let stari natakari Roman Fabris. Nesrečnik je bil blizu Barcelone nekje ukrađel iz kabine potnika drugega razreda 3500 kron in jih je skrnil v žimnico drugega potnika. Tatvina je prišla seveda takoj na dan, krivda Fabrisova je pa bila dokazana šele tik pred Trstom. Zaprli so ga v posebno kabino in ga zastražili, a Fabris je raztrgal svojo jopo, splel iz nje vrvice in se obesil. Našli so ga mrtvega.

Utonil v škafo vode. V Trstu je utonil dve in pol leta stari Brunon Vitonec v škafo vode. Mati ga je bila pustila par trenutkov brez nadzorstva, a ko se je vrnila, je našla mrtvo dete z glavo navzdol v škafo.

Trbovlje. Sv. Rok v Trbovljah. Na sv. Roka dan bo pri sv. Katarini, kakor je bila nekđaj navada, procesija in potem ob 10. uri slovesno opravilo. Vsi častilci sv. Roka od blizu in daleč se vabijo k obilni udeležbi.

V Savinji utonil. Med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom so v torek, dne 5. avgusta popoldne našli v Savinji mrtvo truplo g. M i h a e l a G r o š e l j, kaplana v Dramljah pri Celju. Pred nekaj leti je bil v opazovalnici za umobolne v Gradcu.

Grozen samoumor. 65 letni Kodolčev viničar v Kagu v ormoškem okraju na Štajerskem Martin Zorec je bil hud žganjepivec. Zadnja dva dni minolega meseca je neprestano popival po gostilnah. Dne 31. julija je prišel zjutraj domov, šel v kočjo za streljanje proti nevihti, vzel možnar in ga prinesel pred kočjo. Ko ga je nabil, se je sklonil nadenj in vžgal. Učinek je bil grozen; razneslo in razmetalo mu je glavo

in prsi na tisoč koscev, ki so ležali okrog po vinogradu.

Grozna ploha na Reki. V sredo ponoči je bila na Reki silna ploha, katere posledice so se zlasti kazale v stanovanju nekega Virgilija Quaglierinija. Mož in žena nista bila doma in za njune odsotnosti so začeli liti potoki skozi okno v stanovanje, kjer je spalo troje dece. Nastal je takoj krik in vrišč otrok, ki so se prebudili. Voda je valila v hišico, ki stoji pod hribom, skale, prod in pesek in je prizanesla otrokom toliko, da niso utonili. Lahko si je misliti strah staršev, ko so našli doma vse pod vodo in otrokne komaj žive.

Vojna ga je zmešala. V ponedeljek popoldne si je vzel v Trstu bivši mesar Rudolf Nemač voznika, s katerim se je vozil po mestu. Pri neki gostilni pa je velel vozniku ustaviti in čakati, dokler se sam ne vrne iz Bazovice, kjer divja huda vojna — tako je trdil — nakar se odpeljeta z zmago-slavno zastavo k cesarju sklepat mirovno pogodbo. — Voznik je uvidel, da ima posla z umobolnim človekom, pa ga je takoj zopet naložil in odpeljal v opazovalnico za umobolne.

Analfabetje v Avstriji. Med avstrijskimi narodi je v Čehih najmanj analfabetov, t. j. ljudi, ki ne umejo ne brati, ne pisati, namreč le 4'26 odstotkov. Nemci imajo analfabetov 4'63 odstotkov, Lahi 16'44, Slovenci 23'88 odstotkov, Poljaki 30'82 odstotkov, Hrvatje 74, a Rusini celo 76 odstotkov analfabetov. Na Ogrskem so razmere še slabše.

Slovani v Budimpešti. V Budimpešti živi, kakor je razvidno iz madžarske statistike iz leta 1910., 38.154 Slovanov, in sicer: 20.359 Slovakov, 500 Čehov, 5782 Poljakov, 3972 Srbov, 2796 Hrvatov in 242 Rusinov. Da ta statistika ni zanesljiva, je razvidno iz dejstva, da so leta 1910. tam našli 25.168 Slovakov. Madžarov je baje 756.070, ali med njimi je 203.687 židov. Nemcev biva v Budimpešti 78.882, a Rumunov le 2777.

Naraščanje prebivalstva v Rusiji. Kakor poročajo iz Peterburga, šteje Rusija 171 milijonov ljudi. Od zadnjega ljudskega štetja leta 1897. je narastlo število prebivalcev za 42 milijonov. Ako bo tudi v prihodnje tak naraščaj, pa bo imela Rusija v desetih letih čez 200 milijonov prebivalcev in v doglednem času četrt milijarde.

Bulgarski princ Boris zblaznel? Preko Budimpešte se razširja vest, da so vojni dogodki tako vplivali na bulgarskega prestolonaslednika Borisa, da je postal umobolen. Po nasvetu zdravnikov pošljejo princa v visoke Tatere na Ogrsko.

Naraščanje katoliškega prebivalstva na Nemškem. Nemški listi priobčujejo podatke o naraščanju katoliških in protestantskih šolskih otrok na Nemškem, ki dokazujejo, da se katoliško prebivalstvo na Nemškem mnogo hitreje množi nego protestantsko. Od leta 1886. do 1911. je število šolskih otrok od 4.838.247 naraslo na 6.572.140. Povprečen narastek znaša 35'8%; na protestante pride 26'4%, na katoličane pa 53'2%, to se pravi: število katoliških otrok se je zvišalo za 920.320, protestantskih pa samo za 809.046, dasi je protestantsko ljudstvo po številu mnogo močnejše nego katoliško. Leta 1886. je bilo

še 66'3% vseh ljudskih šol protestantskih, leta 1911. odpade na protestante le še 58'9%, medtem ko so se katoliške šole od 35'8% pomnožile na 40'7%. V naslednjih petletnicah so narasli šolski otroci: od 1886.—1891.: protestantski za 1'43%, katoliški za 1'11%; od 1891.—1896. protestantski za 0'07%, katoliški za 7'59%; od 1896.—1901. protestantski za 6'41%, katoliški za 11'46%; od 1901.—1906. protestantski za 6'18%, katoliški za 12'89%; od 1906.—1911. protestantski za 3'95%, katoliški za 10'82%. Katoličani bodo na Nemškem kmalu v večini.

Najhitrejša vožnja z avtomobilom. Pri avtomobilnih dirkah v Le Mans na Francoskem je dobil šofer avtomobilov Bablot prvo darilo, ker je dosegel rekord najhitrejše vožnje z avtomobilom. Prevozil je 137 km na uro ali 37 m na sekundo.

Žalosten konec slavne plesalke. V Milanu je nedavno v največji revščini umrla bivša slavna italijanska plesalka Klavdina Cucchi. Rojena je bila v Monzi in je kot petletno dekletce vstopila v svojčas svetovnoznano plesno šolo v Milanu. Ko je štela 15 pomladi, jo je že oboževala cela Italija in kasneje cela Evropa. Kralji so ji pošiljali dragocene darove in prva evropska gledališča so si štela v srečo, če so pridobila Klavdino Cucchi za kratko gostovanje. Ko je pa slavna plesalka jela veneti in se starati, so se njeni čestilci počasi poskrili in jo zapustili. Spoznati je morala, da med navidezno tako gorečimi in zvestimi spoštovatelji ni imela niti enega resničnega prijatelja. Dasi je njena zvezda polagoma ugašala, razvajena plesalka ni skrbela za bodočnost in si ni ničesar prihranila. Prepuščena je bila največji bedi. Usmilili so se je v toliko, da so jo sprejeli v ubožnico. Tu je tovarišicam pripovedovala o svojih slavnih dneh in imela v njih zveste poslušalce. Ti so ji bili tudi edini spremljevalci na zadnjem potu.

Boj muham so napovedali na Francoskem. Policijski zdravstveni urad v Parizu je izdal pol milijona letakov, na katerih se ljudstvo opozarja na veliko nevarnost muh kot prenašalk bolezenskih kali in pozivlja na najneizprosnejši boj proti njim. Šole in županstva so dobila nalog, da ljudstvo pouče in podpirajo v tem boju.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obreštuje po 4^{3/4}% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Gorenjsko živinorejsko okrožje vabi vse gorenjske živinorejske zadruge in sploh vse zavedne gorenjske živinorejce k okrožnemu zborovanju, ki se bo vršilo dne 16. avgusta 1913 v Škofji Loki in Društvenem Domu. Pričetek točno ob 9. uri dopoldne. Spored: 1. Jalovost krav: Fr. Črne, deželni živinozdravnik. 2. Načrt novega zakona o pospeševanju živinoreje za Kranjsko: dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik. 3. Državno in deželno pospeševanje živinoreje: Fr. Demšar, državni in deželni poslanec. 4. Vnovčevanje živine: Fr. Kristof, živinorejski inštruktor. 5. Kronika živinorejskih zadrug: Anton Mrkun, predsednik gorenj. živinorejskega okrožja. 6. Kako razširiti in poglobiti živinorejsko znanje: Fr. Borec, tajnik Živinorejske zveze za kamniški politični okraj. Vsaka zadruga je dolžna poslati na to zborovanje vsaj dva zastopnika; prav pa je, ako jim pride več. Vsak živinorejec bo lahko povedal svoje želje in nasvete. Stavljene želje in resolucije se pošljejo deželnemu odboru, c. kr. vladi in drugim oblastem.

g V Kranju je zatisnil oči v ponedeljek 4. t. m. g. Janko Marencič, knezoškofijski tajnik in dvorni kaplan. Neusmiljena jetika ga je položila v prezgodnji grob. Za časa birmovanja po kranjskem dekanatu je blagi pokojnik spremljal presvitlega g. knezoškofa v mnoge župnije. Iz Senčurja se je povrnil hudo bolan domov. Tu je polagoma hiral. Do zadnjega je opravljal svoj brevir. Izredno vdano je trpel. Najmanjše nevolje ni kazal v svoji bolezni. Kako priljubljen je bil rajni gospod Janko vsepovsod, je pokazal njegov lepi pogreb. 86 duhovnih sobratov ga je spremljalo na zadnji poti, med temi gg. kanonika Lesar in Novak. Pokopal ga je mil. g. generalni vikar in prelat Flis. Med pogrebci so bili državni poslanec Jarc, deželna poslanca Pirc in Zabret, veletovarnarja Gassner iz Tržiča in Pollak iz Ljubljane ter mnogo odličnega občinstva iz Kranja in drugod. Fantovska in deklška Marijina družba iz Zatičine, iz Predoselj in kranjska deklška z zastavo so bile navzoče pri pogrebu. — Naj počiva plemenito srce v miru!

g Kamna gorica, Shod, katerega je priredilo katoliško politično društvo za radovljiški okraj pretečeno nedeljo, dne 10. avgusta, se je prav dobro obnesel. Udeležilo se je tega zanimivega shoda nad 200 mož iz Kamne gorice in Kroke ter iz Lipnice, Lancovega in Dobrave. Na shodu so govorili gg.: vitez Pogačnik, državni in deželni poslanec ter podpredsednik državne zbornice in deželni poslanec župnik Iv. Piber ter tukajšnji rojak dr. Lovro Pogačnik. — G. vitez Pogačnik je govoril o razmerah v državnem zboru, obsojal našo zagrešeno zunanjo politiko, posebno glede Balkana, pojasnjeval je nekatere postavbe, katere je državni zbor že sklenil, oziroma jih namerava še skleniti, kakor postavbo o starostnem zavarovanju, za katero se poganjajo vsi naši poslanci. On pravi, da je

za to, da bi se za starost zavarovali vsi sloji, ne samo delavci in posli, ampak tudi gospodarji, katerim se, ko prepisejo posestvo na sina, na starost mnogokrat prav slabo godi. Nadalje govori o postavi za zvišanje davka na špirit, katerega je bilo doslej od litra 90 vinarjev, a po novi postavi ga bo 1 K 40 vin., in od katerega davka bo imela dežela lep dohodek, nad 1 milijon kron. Glede postave o zvišanju osebne dohodnine pravi, da nižje sloje ne bo zadela, kajti povišala se bo samo onim, ki imajo nad 10 tisoč kron dohodkov. — Gosp. poslanec Piber pravi v začetku svojega govora, da bi moral govoriti za delavce in kmete, ker je od vseh izvoljen, a ker bo o delavskih razmerah govoril naslednji govornik, g. dr. Lovro Pogačnik, bo on govoril samo kmetovalcem. Govoril je med drugim posebno o planinah, kako velikega pomena da so za kmetovalce, oziroma za njihovo živino, ki je na planinah veliko bolj zdrava, kakor ona, ki je vedno v hlevu, in katere se kaj rada prime jetika, katera se po mleku čestokrat prenese tudi na ljudi, poudarja, da za zboljšanje planin dajeta podpore država in dežela in da nikakor ne kaže razdeljevati planin. — G. dr. Lovro Pogačnik govori o delavskih razmerah v Kropi in Kamni gorici, poudarja edinstvo med Kropo in Kamno gorico, pojasnjuje veliko korist žrebljarske zadruga, katero tako izdatno podpira Zadružna zveza v Ljubljani in dežela sama, in pravi, da sta dežela in Zadružna zveza pripravljene tudi še nadalje podpirati žrebljarsko zadrugo in torej delavcu ni potreba hoditi iskati si zaslužka na Jesenice ali kam drugam, kjer je pač boljša plača, a so draga stanovanja in je tudi hrana veliko dražja. — Z velikim zanimanjem so možje sledili izvajanjem gospodov govornikov, jim glasno pritrjevali in se jim slednjič toplo zahvaljevali. — Naj bo izrečena tudi na tem mestu najprisrčnejša zahvala gg. poslancema in g. deželnemu tajniku za njih trud in jih prosimo, da se z vso vneto zavzamejo za naš kraj, oziroma za tukajšnje obrt, da ne propade.

g Gorje. V soboto, 9. t. m. pričela je tvrdka Kress z gradbo gorjanskega, blejskega in ribenskega vodovoda. Gosp. inženir Luka povabil je k izviru studenca Zmrzlek, kjer se bo voda zajela, župnika-poslanca Pibra, blejskega župana Rusa in gorjanskega g. Jana. Kot deželni inženir je bil navzoč g. Mencinger. Prvi je zasadil lopato poslanec Piber ter je prosil blagoslova božjega pri tem velikem podjetnem delu, ki bo za Bled in okolico največjega gospodarskega pomena in za rešitev Bleda sploh. — Potem se je z delom takoj pričelo. Ako ne bo posebnih ovir, vsaj tako upa tvrdka, bomo imeli prihodnje leto poleti Gorjanci in Blejci že vodo. Dolžina vodovoda znaša 40 kilometrov. To bo na Kranjskem eden največjih vodovodov. Vsi se ga veselimo in težko pričakujemo. — Deželna agrarna komisija pod vodstvom deželnega vladnega svetnika Otona pl. Detela si je komisijonelo ogledala domači pašnik Podholm z namenom, istega z državno in deželno podporo izboljšati. Izboljšale in uredile se bodo tudi planine: Klek, Konjska in Meja dolina. Z izboljšanjem pašnika in planin bo možno preživiti

skoraj še enkrat toliko živine. Najpotrebnejša je seveda regulacija planin na svetu verskega zaklada. Po novi deželni postavi mora verski zaklad dati toliko paše, kolikor imajo posamezni soudeleženci po odvezni komisiji zamene terbitutne pašne pravice; v to svrhu pa je treba regulacije, katero izvrši deželna komisija. — Umrla je dne 8. t. m. za Trato Meta Ažman v osemdesetem letu. Bila je delavna in cerkvi vdana.

g Leše. Občinski odbor nove občine Leše je v priznanje zaslug za ločitev občin in za obljubljeni cesto v svoji prvi seji imenoval pet gospodov častnim občanom. Ti so: g. deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, g. okr. glavar Fr. Župnek, g. vitez Josip Pogačnik, g. poslanec J. Piber in naš bivši župan in gerent J. Resman. Izrekla se je soglasno zaupnica g. dr. Ivanu Šusteršiču. — Cesta se zdaj trasira, gradila se bo prihodnjo pomlad. — Gasilni dom se popravlja. Največ zaslug za to ima podporni član J. Ovsenek, posestnik pri Sveti Luciji. — Za nočnega čuvaja se je nastavlil Jernej Primožič. — Včasih so čebele redile čebelarje, zdaj je pa narobe. — Kdor pride na Brezje, naj si ogleda krasno novo prižnico. Če še malo odloži, bo slišal še velike orgle, ki se stavijo.

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Lep napredek. Kmetijska zadruga v Šent Vidu, ki je pod načelstvom župana Ant. Belca, je letos pričela mlatiti z elektromotorjem v vaseh Št. Vid, Vižmarje, Brod in deloma Podgoro, kjer je izpeljan daljnovod iz Česnjeve elektrarne. V našem kmetijskem društvu nam že skozi šest let bencin-motor zelo olajšuje veliko kmetijsko delo, ali sedaj se je izkazalo, da je elektromotor za kmetijsko delo veliko pripravejši in cenejši. Ta mala naprava ne potrebuje skoraj nič postrežbe, konstrukcija je mnogo enostavnejša in stroški za vzdrževanje mnogo manjši nego pri bencin-motorju. Elektro-motor, ki tehta samo do 200 kg in se z lahkoto prevaža in ima sedem konjskih sil, ti z neko eleganco in čudovito mirnostjo goni veliko mlatilnico, iz katere se popolnoma očiščeno žito vsiplje v vreče. Gg. župan Belec in elektrarnar Česenj smeta biti ponosna na uspehe svojih trudov in skrbi. Visokemu deželnemu odboru pa voščimo to srečo, da bodo tudi njegove električne centrale čimpreje stopile v obrat, da bodo naši kmetje in obrtniki spoznali in tudi uživali velikansko korist električnih daljnovodov. — **K o z o l c e z a v a r o v a t i !** Preteklo nedeljo je strela užgala kozolec Val. Babnika v Št. Vidu. V kozolcu je bilo precej rži in nekaj ovsa. Domači gasilci z načelnikom Belcem so takoj prihiteli in ogenj v toliko omejili, da je na vsakem koncu kozolca nekaj žita ostalo nepoškodovano. Škode je do 700 K. Pogorelec ni bil zavarovan. Nevarnost za vas Št. Vid ni bila majhna, ker so v bližini slamnate strehe, tudi župna cerkev je oddaljena samo 250 m. Velika sreča, da veter ni vlekel proti vasi.

g Tržiške novice. Na praznik Marijinega Vnebovzetja bo blagoslovil presvitli knezoškof novo zastavo ženske Marijine družbe. Zastavo je izdelala jako fino in za primerno nizko ceno gospa Hofbauer v Ljubljani. Zastava nosi na modri strani po-

dobo žalostne Matere božje, na beli pa podobo druge patrone sv. Ane. Pričetek slavnosti bo ob 3. popoldne. — Minuli teden smo imeli vojaštvo v trgu. Radi smo sprejeli vojake, saj so bili naši kranjski Janezi, s katerimi se človek lahko po domače pomeni. — V petek zjutraj smo zapazili na Begunjsčici belo kapo. Nekaj nenavadnega je to. V mesecu avgustu, pa sneg na bližnjem gorovju. — Kakor čujemo bo tudi iz Tržiča vozil posebni vlak na katoliški shod v Ljubljano 24. avgusta. V Kranju ne bo treba presedati, ampak bo vlak vozil naravnost v Ljubljano. Čas odhoda se bo pravočasno naznanil.

Dolenjske novice

d Javorje pri Litiji. Pri nas imamo izobraževalno društvo, dekliško Marijino družbo, ki se kaj lepo razvija, imamo naročenih lepo število »Bogoljubov« in »Domoljubov«; in kar je največ vredno, je dejstvo, da v naši fari ni niti enega nasprotnega časopisa. Kajne, zanimiva fara! — Zanimiv pa je naš kraj tudi po svoji lepi legi: gričevje, tipično dolenjsko gričevje, ki nudi prijateljem narave mnogo lepot — zlasti vsled izbornih razglednih točk. Kdor ne verjame, naj pride pogledat! Prilike je sedaj dovolj. 15. avgusta je pri nas farno žegnanje. Kdor je zadržan v soboto, naj pride v nedeljo, ko bo žegnanje na lepem Belečem vrhu. — 25., t. j. dan po sv. Jerneju, bo mnogo prilike za kupce in prodajalce, ker takrat bo pri nas semenj. Samo pota — ta niso najboljše. Ali v doglednem času bo zgrajena v Javorje široka bela cesta, nova žila v telesu naših hribov. Lepo je pri nas, a upamo še na lepše in boljše.

d Kumski shodi. Letos bode navadni veliki kumski shod 29., 30. in 31. avgusta.

d Loški potok. Kmečka zveza priredi na Veliki Šmaren po večernici shod v Loškem potoku in Društvenem Domu. Poročata poslanca gg. Jaklič in dr. Pegan. — Deželni odbor je podelil tukajšnji Vincencijevi družbi 200 K podpore. Nov dokaz, kako je visoki dež. odbor naklonjen naši občini. Denar se porabi za domače reveže. — Posredovalni urad, ki se je tudi pri nas ustanovil, posluje kaj uspešno. Prišlo je do poravnave v večini dosedaj predloženih slučajev. Kolike koristi je to zlasti za našo dolino, ko pravde vzamejo poleg navadnih sodnih stroškov še veliko časa in potnili stroškov, ker moramo za vsako malenkost v Ribnico. Člani posredovalnega urada so poleg g. župana še: I. Bartol, Jak. Bartol, J. Bartol in g. Škulj.

d Shod pri Mokronogu na žalostni Gori bo letos v soboto 23. in nedeljo 24. avgusta; za spovednike je preskrbljeno.

d S Sv. Gore pri Litiji nam pišejo, da se nič več ne dovoljuje nobeni prodajalki sladšič prodajati ob takoiimenovanih shodih na Sv. Gori. Tudi pred šolo ne bo za to več prostora. Toliko v vednost, da ne bodo zastojni gori nosile. Kakor čujemo, so nekatere že zvedele, zakaj se jim je prepovedalo. — V Šemniku v župniji sveto-

gorski je umrl v soboto 9. avgusta od vseh spoštovan in globoko veren mož, zvest pristaš S. L. S. Martin Prašnikar po domače Štrakar. Njegovo posestvo je pač v kraju in v okolici eno največjih in najlepših.

d Šmartno pri Litiji. Sadja bomo imeli letos primeroma malo. Gotovo bo imelo — zlasti jabolka — visoko ceno. Dobro bo, da ljudje jabolka lepo oberejo in ohranijo za prodaj. Dobiček bo na ta način gotovo večji, kakor pa če pokuhavajo še to malo božjega daru v žganje. Žalibog, da se je sušenje češpelj in hrusk tudi pri nas začelo opuščati. Kuhano suho sadje bi lahko precej nadomestovalo vino, ki se zadnja leta itak pri nas ne obnese. — V Litiji se je naselil č. g. župnik Franc Kralj.

d Zaplaz. Na Zaplazu je v petek po Velikem Šmarnu, to je letos 22. avgusta romarski shod. Spovedovalo bo več spovednikov; v petek zvečer ob 6. uri je pridiga, v soboto zjutraj slovesna služba božja.

Notranjske novice

n Bloke. Lepa slovesnost se je izvršila preteklo nedeljo na Blokah. Blagosloveli smo novo zastavo Marijine družbe. Kljub skrajno neugodnemu vremenu so prihitele tudi sosednje Marijine družbe iz Cirknice, Grahovega, Sv. Trojice, Loškega potoka, Lašč in Roba. Občudovali smo veliko požrtvovalnost deklet, ki se niso strašile dolgega pota in groznega naliya. Nova zastava je delo gospe Ane Hofbauer, ki je izgotovila za razmeroma nizko ceno to krasno zastavo. Vsem, ki so jo videli, je ugajala. Cerkveni govor je imel g. Al. Wester iz Grahovega. Kumovala je gospa Marjeta Drobničeva. Po cerkvenem opravilu se je vršil v društvenem prostoru javen dekliški shod, ki je tudi lepo uspel. Gosp. kaplan K. Škulj je v vznesenih besedah navduševal k ljubezni do rodne zemlje in kazal na velik pomen ženske organizacije.

n Na Dobrovi pri Ljubljani bodo med »šmarnimi mašami«, t. j. od Velikega šmarna, 15. avgusta do Marijinega imena, 14. septembra, romarski shodi, kakor po navadi. Romarji, ki prejmejo sv. zakramente in obiščejo romarsko cerkev dobrovska, dobé popoln odpustek, ako poleg tega tudi molijo na namen sv. očeta. Prihika za izpovedovanje je vsaki dan. Ob nedeljah in praznikih in na predvečere izpoveduje po 6 ali 7 izpovednikov. Sv. maše bodo ob delavnikih ob 6. uri in 8. uri, ob nedeljah in praznikih pa od 5. ure dalje vsako uro do 10. ure.

n Iz Nadanjega sela pri št. Petru na Krasu. Tukajšnje »Slovensko katoliško izobraževalno društvo« se je zopet prebudilo iz spanja. V nedeljo, dne 3. t. m., sta predavala v društveni dvorani gosp. kurat Franc Zorko in nadučitelj Kalan Maks. Udeležba je bila nepričakovano velika, zato je upati, da bo prihodnjič še večji obisk. — Nove orglje so že naročene pri g. Milavcu, izdelovatelju orgelj, in bodo prvič zadonele v naši cerkvi pri sv. Mi-

haelu pri letošnji polnočni sv. maši, kar bo za našo cerkev res nekaj veličastnega. Do sedaj imamo že 600 K nabranega denarja, toda, to še ne bo zadostovalo za nove orglje, treba bo še kaj žrtvovati.

n Planina pri Vipavi. Komaj se je pri nas vgnezdil »Orlov«, že je smrt iz njegovega gnezda zahtevala žrtev. Dne 4. avgusta je namreč po nesreči padel v vodnjak 17 letni fant Edvard Štokelj in kljub takojšnji pomoči izdihnil svojo blago dušo. Tudi lepo število »Orlov« v krajih iz bližnje okolice je spremljalo svojega tovariša na zadnji poti. Nosili so ga domači telovadci v krajih, domači pevci so mu pa zapeli tri pesmi. V imenu vipavskega okrožja »Orlov« sta v lepem govoru ob odprtem grobu vzela od njega slovo gaberski kurat g. Štefan Valentičič, ki je tudi vodil pogreb, in okrožni načelnik g. I. Koruza.

n Stari trg pri Ložu. Drobne novice iz loške doline: Žrtev alkohola postal je Janez Komidar, mestni delavec v Ložu. V torek zvečer je šel pijan po mestu prižigat svetilke. Na lestvi je omahnil, priletel vznak na cesto, lestvica pa nanj. Padel je precej v nezavest in v nezavesti čez dva dni izdihnil. Varujte se žganja! — Tativi se tudi po naši dolini oglašajo. V vasi Podgora so vlomili v dve hiši. Iz prodajalne so odnesli nekaj denarja, v neki drugi hiši pa so se založili z jedili in pobrali vso žensko obleko. Dobili jih še niso. V ravno isti vasi je v sredo, 6. avgusta ob četrtna 9. uro udarila strela v skedenj, ki je bil hipoma v ognju. Hvala Bogu, da je sapa pihala ravno od vasi, drugače bi bila pogorela cela vas. Požarne brambe in hud naliv so ogenj pogasili, da se sosednji skedenji niso mogli uneti.

n Vrh nad Rovtami. Dne 6. avgusta imamo vsako leto starodavni od naših pradedov obljubljeni praznik; letošnje leto smo praznovali ta praznik prav slovesno. Vršila se je na ta dan ob navzočnosti g. dekana z Vrhniške in več drugih gospodov inštalacija našega novega g. župnika J. Miklavčiča, dosedanjega župnega upravitelja. Po prizadevanju g. župnika, ki je že 17 let pri nas, smo imeli med tem časom že dvakrat sv. misijon in se je naša župna cerkev odzunaj in znotraj prenovila. Ustanovila se je med tem časom Marijina družba, tretji red in izobraževalno društvo itd. Bog daj, da bi novi g. župnik veliko let kakor doselej tako tudi z naprej deloval med nami za blagor svojih župljanov. — V nedeljo dne 3. avgusta so priredili vrli mladeniči Orli v kroju iz Zirov in nekateri udje ondotnega izobraževalnega društva izlet na Vrh. Vseh je bilo okoli 50. Po popoldanski službi božji so priredili par ur zares pravega in poštenega veselja s svojim krasnim nastopom.

n Zadlog pri Črnem vrhu nad Idrijo. Pretekli petek je umrl Podtisovim vrhom Janez Vidmar po dolgotrajnem trpljenju. O tem možu se lahko reče, da je žrtvoval svoje zdravje in življenje za cesarja. Udeležil se je namreč l. 1878. zasedanja Bosne in tam dobil kal bolezni, ki ga je mučila potem kakih dvajset let tako, da je moral preležati skoro vse te zime,

zadnja tri leta pa je bil največ priklenjen na posteljo.

n Šolo bomo v Zadlogu vendar enkrat dobili; saj smo se bojevali zanjo že nad deset let. Dokler se ne postavi šolsko poslopje, bo nastanjena šola v hiši Petra Likarja Podtisovim vrhom.

n Iz Zagorja na Krasu. Ta teden, ki je minul, je bil žalosten, ker je Bog k sebi poklical blago Čopčovo mamo, ki je bila znana po svojem blagem, usmiljenem srcu. Umrla je nenadoma, neprevidena, toda upamo, ne nepripravljena. Velikokrat je bila ob delavnikih pri sv. maši, če je mogla, zato upamo, da jo je Bog milostno sodil in poplačal njene dobrote. Zagorske žene, vé jo pa posnemajte! — Za šolskega nadzornika je imenovan Ig. Fatur, po domače Valentač, odločen naš pristaš še iz prejšnjih let.

n Žirovske novice. — Občinski odbor je v svoji seji, ki se je vršila zadnjo nedeljo, 10. t. m., sklenil zaupnico deželnemu glavarju dr. Šusteršiču ter mu čestital k 50letnici. — Šolske oblasti so prepovedale, da se ne sme več poučevati v dosedanjem I. razredu stare ljudske šole. Soba res ni bila več za rabo. Sedaj se je napravila pogodba z Janczom Primožičem (Mrovcovem), da bo on dal v ta namen sobo v svoji novi hiši. — Občinski odbor je sklenil priporočiti, da se da koncesija dobračevski elektrarni. V novo cerkev je elektrika že inštalirana. — V ponedeljek se je pričela popravljati lediniška cerkev. Zidarska dela je prevzel zidarSKI mojster Carl iz Logatca za 5816 K 25 v, tesarska dela tes. mojster Plečnik iz Logatca za 4996 K 60 v, mizarska dela Anton Kopač za 650 K, kamnoseška dela mojster Vodnik iz Ljubljane za 500 K, kleparska dela Korn iz Ljubljane za 5204 K 01 v, slikarska dela Tušek iz Ljubljane za 369 K 71 v; poprava notranjščine, oltarjev itd. bo še posebej oddana. Torej bo stala poprava zvonika in cerkve brez notranjščine 17.536 K 57 h. — Dolgo smo čakali, nazadnje bo pa le! — V ponedeljek je bila odposlana z Dunaja mozaična slika sv. Martina za novi veliki oltar; v štirinajstih dneh bo potemtakem naš farni patron postavljen na svoje mesto. — Deželni šol. svet je imenoval definitivnim učiteljem v Zireh g. Leopolda Hladnika, rodom Idričana, dosedaj učitelja v Ribnici. — Naš cerkveni pevski zbor, obstoječ iz 22 pevcov in pevk, je v zvezi z našim Orlom 3. t. m. priredil izlet na Vrh k sv. Trem Kraljem. Izletnikom se je pridružilo tudi še več drugih članic in članov S. K. izobraževalnega društva. Nebo nam je bilo ugodno, grla čista, razpoloženje izvrstno. Orli so telovadili proste vaje, dobro igrali igro »Anarhist« (aranžiral g. Ant. Zakelj), pevci so zapeli celo vrsto lepih pesmic. Upamo, da so bili Vrhovci z nami zadovoljni, kakor smo bili mi z njimi. — Vsaka povest se pa navsezadnje konča ponavadi z ohcetjo. Poročil se je pri nas deželni inženir gosp. J. Vanek z gdč. Mici Kopše in ugledne Kopšetove rodbine.

Društveni vestnik

g Kat. politično društvo za škofjeloški okraj ima dne 16. avgusta, na sv. Roka dan, ob 11. dopoldne v Društvenem domu v Škofji Loki občni zbor. Poročata tudi državna poslanca Evgen Jarc in Fr. Demšar. K obilni udeležbi vabi odbor. — Poprej zboruje isti dan ravnotam Gorenjsko živinorejsko okrožje.

Izobraževalno društvo v Hrušici pri Ljubljani vabi k veliki vrtni veselici v nedeljo dne 17. avgusta 1913 pri županu gosp. Fr. Korbarju v Spodnji Hrušici. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vinarjev. Preplačila za novi društveni dom se hvaležno sprejemajo.

Vipavska »Bogomila« priredi na Veliki Šmaren dne 15. avgusta veselico v dvorani v »Tabru«. Na sporedu je petje, tamburanje in zanimivi uprizoritvi »Lepa Bara« in »Planšarica«. Začetek ob 4. uri popoldne.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Šmarci priredi ob priliki desetletnice obeh homskih Marijinih družb na Veliki Šmaren dne 15. avgusta ob 4. uri popoldne v Šmarci Silvin Sardenkovi igri: »Slovo apostolov« in »Skrivnostno zaroko«. Ker sta igri zelo lepi in poučni, in ker je čisti dobiček namenjen za poslikanje cerkve, zato se vabi najuljudneje k obilni udeležbi.

Izobraževalno društvo v Spodnji Idriji je priredilo v nedeljo dne 3. avgusta izlet in veselico v Srednjo Kanomljo. Udeleženci iz Sp. Idrije, iz mesta Idrije in Kanomlje so bili prav zadovoljni. Igrali so naši fantje in dekleta narodno igro »Ne vdajmo se« in veseloigro »Štiri želje«, ki so jo uprizorila naša dekleta. Par deklamacij je vpletalo veselo prirediteljev. Naša zapuščena Kanomlja je zopet videla nekaj veselja in poštenega razvedrila.

Dijaška prirediteljev v Domžalah. Kamniški pododbor gor. podr. S. D. Z. priredi dne 15. avgusta, na Veliki Šmaren, v Društvenem domu v Domžalah prvo svojo prirediteljev z zelo zanimivim sporedom. Domžalski društveni orkester bo zasviral par lepih komadov in društveni zbor bo zapel nekaj milih pesmic. Nato bo sledil zelo šaljivi kuplet »Na uraub!« in Ign. Borštnikova igra »Stari Ilija«, izvirna narodna igra s petjem v treh dejanjih. Po igri bo komerz na vrtu g. Ant. Müllerja ml. Vrši se ob vsakem vremenu. Čisti dobiček je namenjen dijaškim organizacijam.

Dobre knjige

Roža sveta. Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Povest iz tretje križarske vojske. 2 K 80 h, vezano v platnu 3 K 90 h. Ta povest je izšla kot XVIII. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi

»Katoliške bukvarne« v Ljubljani. Pri-povedna zbirka »Ljudske knjižnice« ima namen, obogatiti slovensko slovstvo z zanimivim, a izbranim berilom. Snov te povesti je zajeta iz časa križarskih vojsk, torej iz one dobe, ko je bila verska ideja tako močna, da si je pripelo tisoče in tisoče vitezov križ na svoje prsi ter šlo osvobojevat sveto deželo iz rok nevernikov.

Sveti Just. Zgodovinska igra v štiri-h dejanjih. Italijanski spisal dr. Fr. Petronio, iz rokopisa prevedel dr. Josip Debevec. Tržaški stolni prošt dr. Fr. Petronio, dobro znan kot pesnik, je proslavil mučeniško smrt sv. Justa v štiridejanski zgodovinski igri, ki se odlikuje po živahnem dialogu in pesniškem jeziku. S posebno spretnostjo je igro v slovenščino preložil profesor dr. J. Debevec; posrečilo se mu je dati igri tako dovršeno obliko, da se bere kot izvirnik. Igra bo dosegla lep uspeh povsod, kjer jo bodo uprizorili. V Trstu so jo že opetovano igrali, tudi v mestnem gledališču, z najboljšim uspehom. Igra je izšla kot XX. zvezek »Zbirke ljudskih iger«, pridejana je tudi tridejanka »Ljubezen Marijinega otroka«. Cena 80 vin.

Salomonovi rudniki. Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Afrikanška povest. Cena broš. 1 K 60 h, v platnu 2 K 40 h. Pisatelj nam odgrinja v tej povesti skrivnosti Afrike ter nas seznanja najprej s strašnimi težavami, s katerimi je zvezan prehod skozi puščavo čez gore, pokrite z večnim snegom in ledom. Nato pa pripelje svoje junake, kolikor jih ne pogine med potom, v deželo, kjer se nahajajo bajni rudniki, iz katerih je črpal kralj Salomon svoje dijamante in dragocenosti in kjer je dobil slonovo kost za svoj slonokoščen prestol.

»Katoliška bukvarna« v Ljubljani.

Zgubljen dan

je oni, ki nastopi po nespokojni noči. Le po mirnem spanju se lahko lotimo dela s polno močjo. Po slabem spanju nas boli život, za delo nimamo moči in prave volje ter kar naredimo je skoro brez vrednosti. Največkrat povzroči slabo spanje nervoznost in naval krvi; v takih slučajih je potrebna raba Fellerjevega fluida iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«, ki učinkuje pomirjevalno osvežujoče in povzroči mirno, sladko spanje.

12 steklenic stane 5 kron franko. Če so nemirnemu spanju vzrok prebavne težkoče, potem zavžijte Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z zn. »Elza-kroglice«, od kojih stane 6 škatljic poštnine samo 4 krone. Oba izdelka razpošilja pristna samo lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvatsko). Re — — —

Raznoterosti.

Proti ptičjim okraskom na ženskih klobukih se je v Ameriki ustanovilo žensko društvo, ki šteje že 40.000 članic. V svoji agitaciji se sklicujejo na to, da so ptičja peresa na ženskih klobukih s krvjo in morijo omadeževana in se mora vsaka mehkočutna ženska

samaposebi upreti nošnji takih okras-kov.

Svarilo. V zadnjih letih se množe slučaji, da se avstrijski državljani, katerih sinovi se hočejo na Nemškem posvetiti mornarskemu poklicu, obračajo na posredovalce služb v Hamburgu, ki z inserati v dnevnikih in leposlovnih časopisih obeta-jo, da mladim ljudem preskrbe proti plačilu večje ali manjše vsote službe mornarskih vajencev na prvovrstnih jadrnicah ter jih oskrbe s potrebno opravo. Pristojbine, ki jih zahtevajo ti posredovalci, največkrat niso v nobenem razmerju s tem, kar za nje store. Svojih obljub tudi skoraj nikoli ne morejo izpolniti. Ker je le malo jadrnic, a veliko mladih ljudi, ki se ponujajo za mornarske vajence, si lastniki jadrnic tisto neznanostno število mornarskih vajencev, ki jih potrebujejo, lahko preskrbe brez pomoči večkrat prav sumljivih posredovalcev služb, ki gledajo samo na svoj dobiček in ki potem mlade ljudi, ki so se jim zaupali, potaknejo na manj vredne male inozemske jadrnice ali pa se včasih, sprejemši denar, popolnoma odtegnejo vsem svojim obveznostim. Časopis »Hamburger Beiträge«, ki je z lastniki jadrnic v tesni zvezi, vedno nujno svari, stopiti s takimi ljudmi v dotiko ter priporoča staršem dečkov, ki imajo veselje do mornarskega poklica, naj se zaradi vpeljave svojih sinov v mornarsko življenje ne obračajo na posamezne osebe, katerih kakovost je neznana, ampak samo na take urade, ki so si s svojo javno delavnostjo pridobili zaupanje obla-ster in občinstva.

Družinska pratika

za leto

1914

je računokar izšla

z zelo raznovrstno, zanimivo vsebino in mnogimi slikami. Dobiva se skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič, F. M. Schmitt in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna »Katol. tiskov. društva«. — Cena komadu 24 vin, po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usilievati drugih pratik.

Najhitrejši brzovlak na celem svetu je brzovlak, ki vozi dvakrat na dan iz Pariza v mesto Calais. Povprečna hitrost na progi, ki je 296 km dolga, je 91 in pol km na uro, pri čemer je treba vpoštevati okolščino, da mora vlak v ovinkih počasneje voziti. Na ravni progi predirja 120 km na uro. To je največja brzina, ki jo francoska železniška uprava dovoljuje.

Davek na vse, ki nimajo otrok, predlaga društvo »Francosko pleme« na Francoskem. V svojem predlogu navaja, da je na Francoskem 1.350.000 neoženjenih moških, potem 1.800.000 zakonskih parov brez otrok, 2.400.000 družin z enim samim otrokom in 2.650.000 družin z dvema otrokoma. Sklene naj se zakon, da se mora vsak francoski državljani oženiti in da mora biti v vsaki družini najmanj po troje otrok. Za vsakega otroka manj mora oče plačati po 30 frankov davka na leto. Na ta način bi imela Francija okrog 500 milijonov frankov več letnih dohodkov.

Smešnice.

Ne pomaga nič. Hči očetu: »Jaz ne vem, za kaj vam ni moj ženin povšeči?« — Oče: »Preneumen se mi zdi — pa tudi menda le na denar gleda.« — Hči: »Oh ne, saj pravi, da me vzame tudi, če bi nič dote ne imela!« — Oče: »No vidiš; to kaže, da je še bolj neumen, kakor sem mislil!«

Dediščina. Sodnik: »Povejte po pravici, kaj ste podedovali po starših?« — Gospod: »Po očetu krive noge, po materi dolg nos, drugega nič!«

V vojaški šoli. Častnik: »Če slišite, kadar je treba nad sovražnika planiti, komando: »Prostovoljci napreji!« — kaj naj stori vsak vojak, če je za kaj?« — Novinec: »Umakne naj se, da morejo prostovoljci napreji!«

Povsod enako. Gospa kmetu: »Ali ste zadovoljen, oče?« — Kmet: »Bi že bil, če bi ne imel tako sitne žene!« — Gospa: »Torej je tudi na kmetih isto, kakor pri gospodih!«

Se ujema. Ona: »Meni se zdi, da si danes prav pozno domov prišel!« — On: »Meni tudi!«

Jecljanje. A. »Zakaj si vzel tako žensko, ki jeclja?« — B. »Nalašč; me nikdar ne more okregati!«

Odgovorni urednik F. Kerhne.

LAKI, EMAJLI, BARVE, FIRNEZI
ZNAMKE „OREBON“
793
so najboljši. Tovarna Mor. Šumberk.

Mnenje gosp. dr. Fr. Hoisela, zdravnika zdravilišča,
Rogaška Slatina.
Gosp. J. Serravallo Trst.

Drage volje vam potrjujem odlične učinek vašega železnatega kina-vina Serravallo, v želodčnih boleznih in kakor tudi kot tonik pri oslabeledih ljudeh in rekonvalescentih. Videl sem posebno pri neki klorotični gospe med zdravljenjem pomoriti vso vsebino emoglobine od 65 na 88 (Sahli) in to s samim zdravljenjem z vinom Serravallo.

Rogaška Slatina.

Dr. Fritz Hoisel.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 6. avgusta: 73, 15, 22, 32, 43.

Brno, 6. avgusta: 26, 8, 52, 20, 51.

Linc, 9. avgusta: 22, 79, 60, 32, 11.

Steckenpferd- lilijino mlečno milo

je stekopraj neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan polhvalnice. Dobi se povsod A 80 vin. 962

Učenec

za krojaško obrt se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme pri
Antonu Lebez, krojaču
v Borovnici.

Služba

cerkvenika in organista

se odda v Javoru pod Ljubljano.

Nastop o sv. Mihaela. Na cerkvenem koru je le harmonij, zato se sprejme tudi organist-samouk oziroma začetnik. Nadaljna pojasnila daje

Župni urad Javor, p. Sp. Hrušica pri Ljubljani.

Hiša

in dve parceli se iz proste roke prodajo. Hiša je nova, tik državne ceste. Cena je nizka in se lahko tudi nekaj vknjiži. Prodaja se vrši 17. avgusta 1913 ob 3. uri popoldne v Podsmreki št. 11 pri Ljubljani. 2393

Resna ženitna ponudba.

Državni železničar, vdovec, star 44 let s stalne plačo, kasneje penzija, z dvema dečkoma čez 12 let stara, se želi v svrhu ženitve zaradi pomanjkanja znanja, tem polom seznaniti z zdravo, blago in varčno gospodino v starosti od 37—42 let, ki bi znala nekoliko nemški in imela primerno doto. Doto se naloži v hranilnico. Vdova brez otrok ni izključena. Ponudbe s popisom razmer in s sliko naj se pošljejo do 20. avgusta t. l. pod »Sisenbahner 2000« posterestante Knittelfeld Stajersko. Slika s pisnom se v neugodnem slučaju vrne. Tajnost zajamčena. 2396

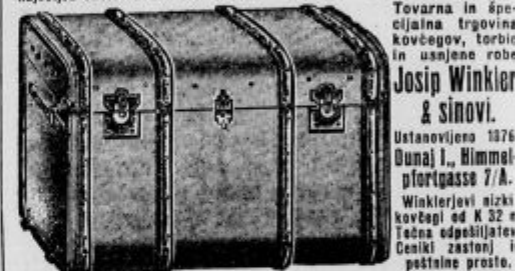
Priprosta

POŠTENA DEKLICA

stara nad 16 let, večja računanja in pisanja se sprejme na **učenka** v trgovino z — deželo kot učenka v mešanim blagom. — Vstop takoj, ponudbe pod šifro »Pridnost«, pošta Trebelno, Dolenj. 2394

Kovčegi WINKLER. 1171

Najboljša svetezna znamka! Lidi! Trpažni! Cene brez konkurence!

Josip Winkler & sinovi.

Ustanovljena 1876
Dunaj I., Nimmelpfortgasse 7/A.

Winklerjevi nizki kovčegi od K 32 s težnjo od 10 do 150 kg. Cenik zastoj in poštnine prilože.

LOVSKE PUŠKE DRUŽBA »WERNIG«, Borovlje, Koroško

20 0
DENIK 1913
STRELJIVO
POPRAVILA

Puške, revolverji, pištole, fobertke, lovsko potrebšline. Primereno delo prve vrste po zmernih cenah.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridatkom :Franck: ? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretek. — :Franck: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

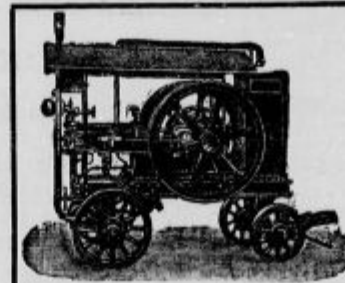
emp 106/20.643

Naročajte sobotnega „Slovenca“!

Pliučne bolezni ozdravljive!

Tisoči zdravnikov in bolnikov potrjujejo, da je angleški, izborni uga-
jajoči pljučni redilni prašek „CERTOSAN“ edini izdelek, ki ne odstranja le
najtrdozratnejšega kašlja, težke sape in hripavosti, zdravi katar na plju-
čih, zvapani tuberkuloze in popolno odpravlja sušico mrazico, bljuvanje krvi
in nočno potenje, marveč tudi očividno kropi bolnike in služi kot zelo iz-
borno redilno sredstvo. — Cena veliki izvorni steklenici 5 kron.

Glavna zaloge: Lekarna Jos. pl. Török, Budapest VI., Kiraly ut. 12. o
in Andrássy ut. 26. o. 1251

Petrolin, bencin in bencol motorji in lokomobili.

ležeči in stoječi od 1—40HP kakor tudi motorji na surovo olje z močnim pritiskom in motorji na surovo olje od 4—100 HP. Na tisoče motorjev v obratu. Mnogo pohvalnih pisem. Cena nabava. Ugodni plačilni pogoji. Naj-
večje jamstvo.

J. WARCHALOWSKI
Dunaj III., Paulusgasse 3.

Ceniki in obiski odjemalcem zastoj.